De fluitspeler en andere verhalen

Sita Kishna

bron
Sita Kishna, *De fluitspeler en andere verhalen*. Met illustraties van Soeki Irodikromo. Z.n. [S. Kishna], Paramaribo 1986

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/kish001flui01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

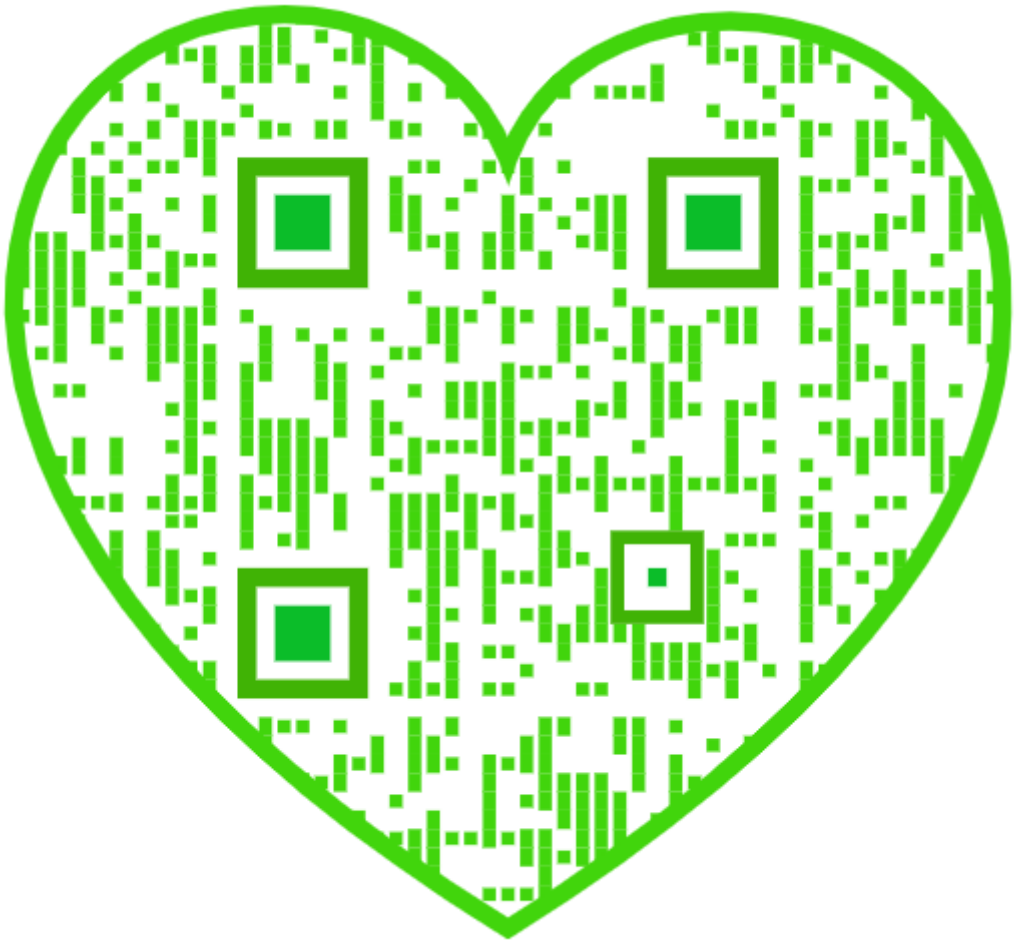

‘Laat ik mijn lamp aansteken,’ zegt de ster, ‘en in het midden laten of het zal helpen de duisternis te verdrijven.’

Rabindranath Tagore

Inleiding

Er was eens ..... en er is nog. Overal op de wereld kunnen we volksverhalen in allerlei vormen aantreffen en met verschillende motieven, sommige universeel, andere aangepast aan de eigen cultuur en leefsituatie van een bepaald volk of land. Het vertellen van verhalen is een traditie die al eeuwen oud is: van ouder op kind, van de ene generatie op de andere worden verhalen van een bepaald volk of land mondeling doorgegeven.

In vele landen hebben geleerden zich beziggehouden met volksverhalen en vele verzamelingen hebben in de loop der tijd het licht gezien. Reeds in de oudheid hield men zich bezig met het optekenen van volksverhalen. Uit India, de bakermat van vele Europese sprookjes en andere verhalen, kennen we de Pancatantra, een verzameling fabels. Deze fabels hebben de basis gevormd voor de populaire fabels van Aesopus van ca. 600 v.C. Beroemde Oosterse sprookjes zijn de sprookjes uit Duizend-en-één-Nacht en in Europa is bekend de grote verzameling sprookjes van de gebroeders Grimm.

Het vertellen van verhalen was vroeger een vak en de verteller had een belangrijke funcite in het sociaal gebeuren.

Verteller zijn was een beroep dat aan regels was gebonden en in sommige sociale structuren zelf zéér strenge regels: niet iedereen kon dit beroep uitoefenen. Langzamerhand veranderde dit alles en de verteller moest plaats maken voor andere communicatiemiddelen: eerst voor het boek, later voor radio, televisie, video en nu zelfs de computer.

De laatste vertellers, zijn nu vooral de grootmoeders en grootvaders die allerlei verhalen die ze van hun eigen ouders of grootouders gehoord hebben, op aandringen van hun kleinkinderen vertellen.

Ook in Suriname met zijn rijkdom aan culturen is de traditie van het verhalen vertellen aanwezig. Wie kan zich niet de tijd herinneren toen de oma of opa de kleinkinderen bijeen riep en begon te vertellen, daarbij een prachtige wereld toverend voor de geboeid luisterende kinderen.

De verteltraditie is ook in Suriname aan het verdwijnen en het is daarom belangrijk dat volksverhalen en andere culturele

rijkdommen die we in Suriname aantreffen, opgetekend en in de een of andere vorm toegankelijk gemaakt worden voor de gehele Surinaamse bevolking. Hierdoor kan een bijdrage geleverd worden tot de vorming van een eigen culturele identiteit.

We kunnen dan ook boekjes lezen met verhalen die betrekking hebben op onze eigen culturele achtergronden.

Het boek dat u nu in handen houdt is de tweede publikatie in de serie **Surinaamse Volksverhalen.**

Het is een verzameling van vijf verhalen.

De titel van de bundel is ontleend aan het eerst verhaal, **De fluitspeler,** een sprookje over een muzikant en een koningin die haar hele leven moet boeten voor een impulsieve handeling.

Het moraal is hier: 'bezint eer gij begint'.

Het tweede verhaal, **De prinses van Awadpur,** is een sprookje over een prinses met ogen die letterlijk kunnen doden.

Het derde verhaal, **Kapper Bambam en de hoorntjes van de koning,** is een humoristisch sprookje over een koning die een geheim toevertrouwt aan een kapper. Helaas lekt het geheim - op een zeer vreemde manier - uit en de kapper krijgt daar de schuld van.

Prins Ezel, het vierde verhaal, is een sprookje over een betoverde prins, die tenslotte door een dapper prinsje uit zijn betovering wordt verlost.

Een klosje garen voor tienduizend gulden, is het laatste verhaal. Het is een humoristische vertelling over de scherpzinnige en wijze raadsheer Birbal aan het hof van keizer Akbar die in de 16e eeuw in India regeerde.

De verhalen over Birbal zijn zeer populair; ze zijn niet alleen humoristisch, ze hebben ook vaak een diepere filosofische achtergrond.

De verhalen zijn oorspronkelijk in het Sarnámi verteld en opgetekend, daarna zijn ze in twee talen - het Sarámi en het Nederlands - naverteld. Het eerst, tweede en vierde verhaal is verteld door Martina Kishna, het derde en vijfde verhaal door Jacqueline Kowlessar Misser. Een foto van elk der vertelsters is hieronder opgenomen.

Wij danken hierbij een ieder die een bijdrage heeft geleverd aan de totstandkoming van deze bundel. Wij denken hierbij in de eerste plaats aan de vertelsters Martina Kishna en Jaqueline Kowlessar Misser en de schilder Soeki Irodikromo die de illustratie heeft verzorgd. Mevrouw Kishna, Ivy Baldew en Marijke van Lith zijn wij zeer erkentelijk voor het kritisch doorlezen van het manuscript.

Tot slot nog een woord van dank aan allen die door hun positieve reacties en enthousiasme een grote steun zijn geweest.

Sita Kishna

De vertellers

Martina Kishna is de vertelster van de sprookjes **De fluitspeler, De prinses van Awadpur** en **Prins Ezel.** Zij is in het distrikt Para geboren en woont thans in Nederland.

Jacqueline Kowlessar Misser is de vertelster van de verhalen **Kapper Bambam en de hoorntjes van de koning** en **Een klosje garen voor tienduizend gulden.**

Zij is geboren in het distrikt Paramaribo en woont thans in Nederland.

De spelling van het Sarnámi

De spelling die voor het Sarnámi is gebruikt, komt overeen met de spelling die is voorgesteld door de Spellingscommissie Sarnámi*.

Een aantal letters wijkt af van wat in het Nederlands gebruikelijk is. Lezers die het Sarnámi niet in geschreven vorm kennen zullen aan bepaalde lettertekens moeten wennen. Vooral het gebruik van de letters a, á, u, c, ch, j, jh, sh, y zal wat vreemd aandoen.

Hieronder volgt een overzicht van de lettertekens die voor de verschillende klanken van het Sarnámi zijn gebruikt met waar mogelijk een min of meer overeenkomstige klank in het Nederlands.

LETTERS	SARNÁMI	UITSPRAAK	NEDERLANDS

KLINKERS

* Deze Commissie is bij beschikking van de Minister van Onderwijs, Wetenschappen en Cultuur ingesteld op 27 september 1984 en op 4 oktober 1984 geïnstalleerd. Haar rapport met een spellingsvoorstel werd op 1 december 1984 aan de betrokken minister aangeboden.

a	phal, ab	als de *e*	in de, me
á	ám, bábá	als de *a/aa*	in paden, baan
i	phin, bhir	als de *ie*	in iep, riep

u	ullu, ture	als de *oe*	in boek, koe
e	ek, dher	als de *e/ee*	in een, geven
o	os, bole	als de *o/oo*	in oren, boor
ai	ainá, hai	als de *ej*	
ái	áilá, bhái	als de *aai*	in aaien, maai
au	aurat, maut	als de *ou/au*	in mouw, gauw
áu	gháu, náu	als de *aaw*	
oi	oisan, roilá	als de *ooi*	in ooit, gooien
ui	dui, sui	als de *oei*	in moeite, snoei
ei	deis, leis	als de *eej*	

MEDEKLINKERS

k	kasam, akkil	als de *k*	in koen, baken
kh	khirá, pakhná	als de *k*	met extra luchtstroom
g	garam, log	als de *g*	in Eng. *go*
gh	ghus, jaghá	als de *g*	met extra luchtstroom
n/ng	tángá, pankhá	als de *n/ng*	in koninkrijk, zing
c	cale, sacce	als de *tj*	in pitje, tjokvol
ch	chore, acchá	als de *tj*	met extra luchtstroom, *tjh*
j	jutá, ijjat	als de *dj*	in djatihout
jh	jhurá, bojh	als de *dj*	met extra luchtstroom, *djh*
t̲**	t̲ut̲e, rot̲i	spreek uit met de tongpunt gekruld tegen het gehemelte	
t̲h**	gat̲hri, jut̲h	idem als *t̲*, met extra luchtstroom	
d̲	d̲orá, had̲d̲i	idem als bij *t̲h*	

** De klanken *t̲, t̲h, d̲, d̲h, r̲, r̲h*, worden retroflexe klanken genoemd, omdat ze et de tongpunt gekruld tegen het gehemelte moeten worden uitgesproken. Deze klanken zijn in de tekst weergegeven met de lettertekens *t, th, d, dh, r, rh.*

** De klanken *t̲, t̲h, d̲, d̲h, r̲, r̲h*, worden retroflexe klanken genoemd, omdat ze et de tongpunt gekruld tegen het gehemelte moeten worden uitgesproken. Deze klanken zijn in de tekst weergegeven met de lettertekens *t, th, d, dh, r, rh.*

<u>d</u>h**	<u>d</u>hapná, bud<u>d</u>hi	idem als bij *<u>t</u>h*	
t	tel, pattá	idem als *t*	in tas, zit
th	thoro, patthar	als de *t*	met extra luchtstroom
d	dán, dádá	als de *d*	in bede, dag
dh	dhán, adhá	als de *d*	met extra luchtstroom

** De klanken *<u>t</u>, <u>th</u>, <u>d</u>, <u>dh</u>, <u>r</u>, <u>rh</u>*, worden retroflexe klanken genoemd, omdat ze et de tongpunt gekruld tegen het gehemelte moeten worden uitgesproken. Deze klanken zijn in de tekst weergegeven met de lettertekens *t, th, d, dh, r, rh.*

n	nám, náni	als de *n*	in naam, boon
p	piche, sapná	als de *p*	in paar, kop
ph	phul, phupphá	als de *p*	met extra luchtstroom
b	bole, kabuttar	als de *b*	in bal, hebben
bh	bhir, kabhi	als de *b*	met extra luchtstroom
m	mámá, himmat	als de *m*	in man, kom
y	yád, yár	als de *j*	in jas, jurk
r	rát, kar	als de *r*	in ras, toren
l	lál, ullu	als de *l*	in lach, bol
w	dewe, sewá	als de *w*	in water, weten
sh	shánti, shabd	als de *sj*	in sjonge, meisje
s	sál, ras	als de *s*	in sap, pas
h	hawá, jahal	als de *h*	in halt, gehoor
r̲**	gár̲i, per̲	idem als bij *t̲*	
r̲h**	bur̲hiyá, par̲h	idem als bij *t̲h*	

** De klanken *t̲, t̲h, d̲, d̲h, r̲, r̲h*, worden retroflexe klanken genoemd, omdat ze et de tongpunt gekruld tegen het gehemelte moeten worden uitgesproken. Deze klanken zijn in de tekst weergegeven met de lettertekens *t, th, d, dh, r, rh.*

** De klanken *t̲, t̲h, d̲, d̲h, r̲, r̲h*, worden retroflexe klanken genoemd, omdat ze et de tongpunt gekruld tegen het gehemelte moeten worden uitgesproken. Deze klanken zijn in de tekst weergegeven met de lettertekens *t, th, d, dh, r, rh.*

De fluitspeler
Curilá

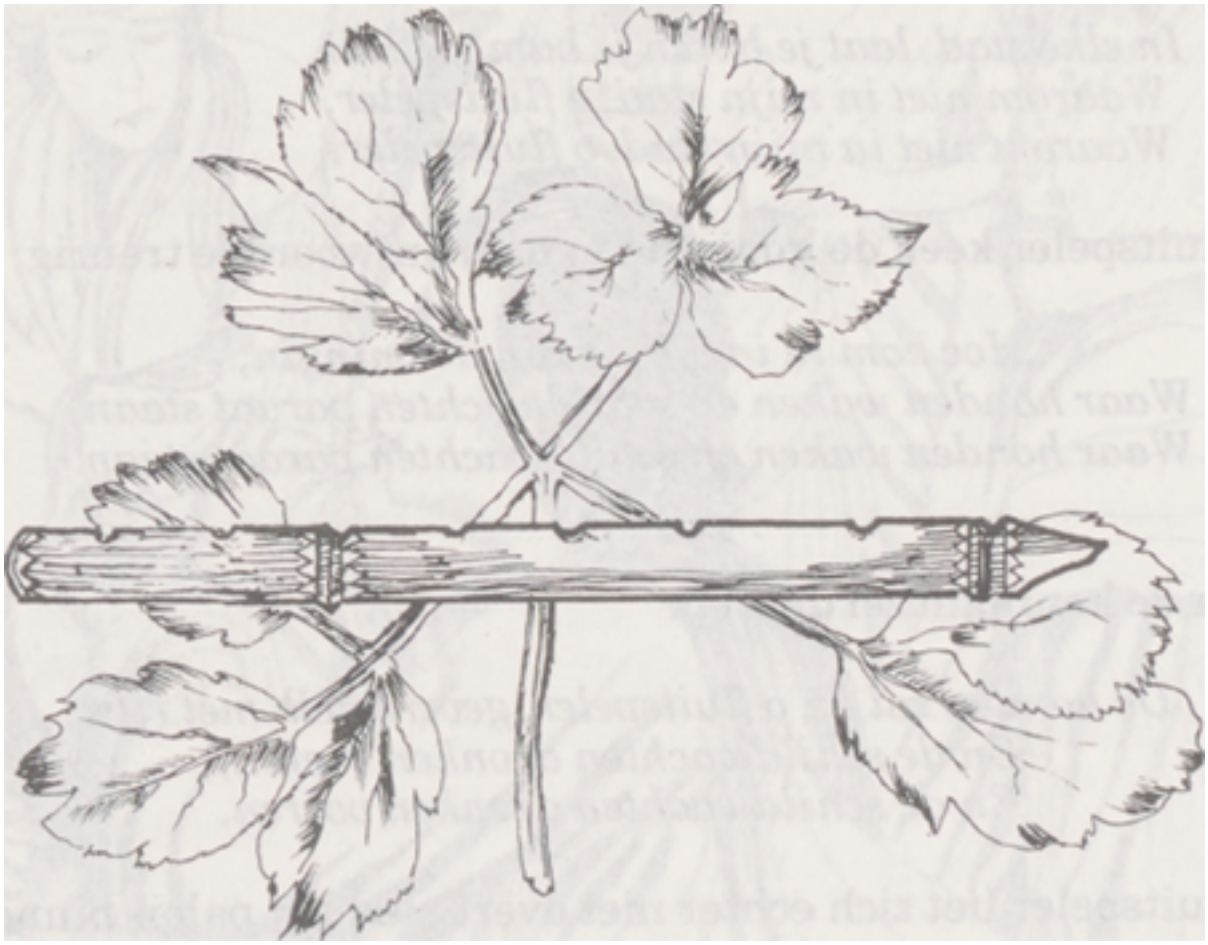

Er woonde eens in een land, ver hier vandaan, een jongeman die betoverend mooi op zijn bamboefluit kon spelen.

Op een dag, toen de jongeman weer eens op zijn bamboefluit speelde, liep hij steeds verder en verder van huis tot hij in een ander land aankwam. Vele mensen kwamen aanlopen om naar de wondermooie muziek te luisteren.

De fluitspeler trok in dit verre land van dorp tot dorp en liet iedereen genieten van zijn betoverende fluitspel.

De fluitspeler kwam op zekere dag ook in de stad waar de koning en koningin van dat verre land woonden. De muzikant liep langs het koninklijk paleis, terwijl hij op zijn bamboefluit speelde.

De koningin hoorde de lieflijke klanken van de fluit en haastte zich om te kijken wie de speelman was. Toen de koningin de fluitspeler voorbij zag lopen, zong ze verlangend:

In elke stad, laat je horen je bamboefluit.
Waarom niet in mijn stad, o fluitspeler,
Waarom niet in mijn stad, o fluitspeler?

De fluitspeler keek de koningin aan en antwoordde treurig:

Hoe kom ik in jouw stad, o koningin,
Waar honden waken en schildwachten paraat staan,
Waar honden waken en schildwachten paraat staan.

Maar de koningin zei daarop:

De honden zal ik, o fluitspeler, geven melk met rijst,
En de schildwachten dronken voeren,
En de schildwachten dronken voeren.

De fluitspeler liet zich echter niet overhalen het paleis binnen te gaan.

De koningin stond toen een poos na te denken en liep daarna snel het paleis uit. Ze was zo in de ban geraakt van de wonderschone muziek die de fluitspeler maakte, dat zij besloot hem achterna te gaan.

De speelman zag de koningin achter hem aan komen lopen en

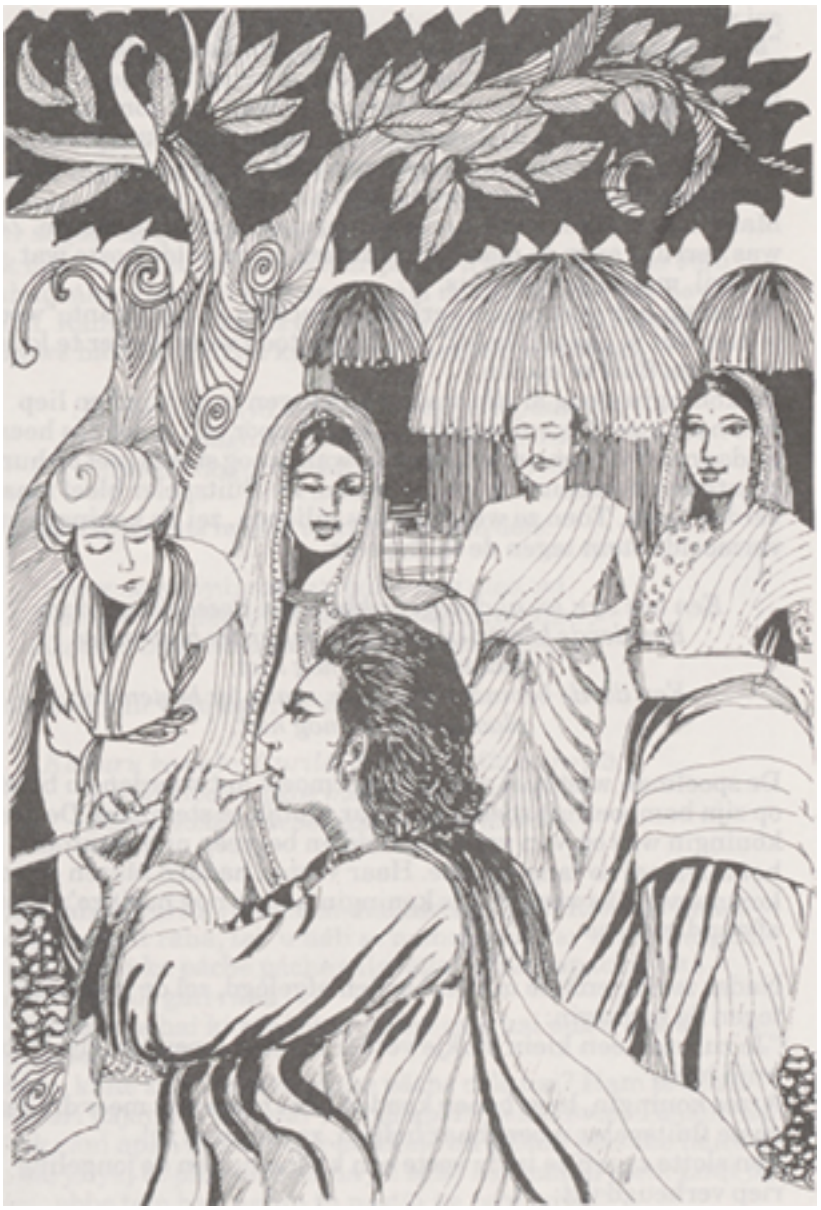

zei vermanend:

‘Majesteit, waarom kom je achter mij aan? Ik ben slechts een arme fluitspeler. Wees verstandig en ga terug naar je paleis nu het nog kan. Je bent een koningin en je mag niet zomaar je paleis verlaten. Als de koning het te weten komt kun je het paleis niet meer binnen. Wees verstandig, edele vrouwe, en keer terug. U zult er anders spijt van krijgen.’

Maar de koningin wilde niet naar zijn goede raad luisteren. Ze was verrukt over de mooie fluitmuziek en ze wilde koste wat het wil, mee naar zijn huis.

‘Waarom heb je je paleis verlaten’, zuchtte de muzikant, ‘weet je niet wat je gedaan hebt?’ Hij begon toen weer verder te lopen en op zijn fluit te spelen.

De koningin sloeg al zijn waarschuwingen in de wind en liep met hem mee. Na enige tijd trokken ze door een groot bos heen en daarna door een ander. Maar ze waren nog steeds niet op hun plaats van bestemming aangekomen. De fluitspeler bleef maar verder lopen. Toen ze weer een bos inliepen, zei de koningin met vermoeide stem tegen de fluitspeler:

Een bos zijn we al door getrokken, een tweede ingegaan,
Een derde bevinden w'ons in, maar ter bestemder plaatse zijn we nog niet,
Een derde bevinden w'ons in, maar ter bestemder plaatse zijn we nog niet.

De speelman wist niet wat hij haar moest antwoorden en bleef op zijn bamboefluit spelen om haar vrolijk te stemmen. De arme koningin was op van vermoeidheid en begreep niet waarom het allemaal zo lang duurde. Haar voeten hadden blaren en ze kon nauwelijks verder. Als koningin had ze nog nooit zo'n grote afstand gelopen.

Nadat ze nog enkele mijlen hadden afgelegd, zei de jongeman tegen de koningin:

‘Je zult nog een klein stukje verder moeten lopen; we zijn zo bij mijn huis.’

Arme koningin, haar benen konden haar bijna niet meer dragen en de fluitspeler moest haar helpen, zo moe was ze!

Ten slotte zagen ze in de verte een kleine hut en de jongeling riep verheugd uit:

Ek des men, bahut dur, ek admi rahat ráhá. Admiyá ke nám Curilá ráhá aur u bahut kathin bánsuri bajáwat ráhá.

Ek din Curilá bánsuri bajáwat bajáwat bahut dur nikar gail aur ek dusar des men pahuncal. Hunwápar dher admi okar bánsuri áil sune. U des men ab Curilá gaun gaun cale lagal aur sagaro apan bájá sunáwat ráhá.

Ek din Curilá áil sahariyá men jáhán u des ke rájá aur ráni rahat ráhá. Bánsuri bajáwat Curilá mahal ke áge pás howat ráhá. Ráni bajawá sunis aur háli se gail dekhe ke bajawá bajawé hai. Jab Curilá ke dekhis, raniyá gáwe lagal:

Sab ke nagariyá, Curilá, bansiyá bajáwo ná,
Hamre nagariyá káhe ná áwahiyo, rám,
Hamre nagariyá káhe ná áwahiyo, rám.

Curilá oke dekhis mahal men aur jawáb deis:

Tore nagariyá, raniyá, kaise mai áwo, ná,
Kukuru bhunkata, paharuwá jágahiyo, rám,
Kukuru bhunkata, paharuwá jágahiyo, rám.

Tab ráni phir bole hai Curilá se:

Kukuru ke debe, Curilá, dudha bháta auro ná,
Paharuwá ke debe matawálahiyo, rám,
Paharuwá ke debe matawálahiyo, rám.

Baki tabbo Curilá ráni ke mahal men na gail. Ráni ab khará hoi ke soncat ráhá, tab u háli se mahal se nikar ke báhar gail. Ráni Curilá ke páche páche cale lagal, etná bansuriyá ke uppar lobháil gail ráhá.

Curilá dekhe hai ki ráni okar páche cale hai aur u oke ab samjháwe lagal:

‘Ráni, káhe ke tu hamre páche páche cale hai? Ham to kháli bánsuri bajailá. Tu bestar laut já apan mahal men. Tu jáne hai ki ek ráni apan mahal chor ke akele ná kahun jái sake hai. Ja tu cal jaiye, tu phir laut ke ná jái sake hai mahal men. Laut já, ráni, abbe tem hai, nahin tu pastái ke rahi jaiye.’

Ráni Curilá ke bát ná mángat ráhá sune. U etná bansuriyá ke

uppar lobháil gail ráhá ki Curilá ke sanghe mángat ráhá jái okar ghar tak.

Ab Curilá muri hilái ke bole: ‘Káhe tu mahal ke báhar nikar gaile. Káhe ke tu aisan kám kar baithle.’

Tab bánsuri bajáwat phin cale lagal. Ráni to okar bát ná mánis aur okar sanghe sanghe cale lagal.

Calat calat ek bán pás hoi gail ráhá; dusar bán bhi cal gail.

Baki Curilá ke ghar, kuch ná dekhát ráhá. Jab sabhan phin ek bán men gail, ráni thakal-wakal áwáj so bole Curilá se:

Eka bána gaile, dusare men ail re,
Tisare men gaili, matawálahiyo rám,
Tisare men gaili, matawálahiyo rám.

Curilá ná jáne kaunci bole ke aur ráni khartin apan bánsuri bajáwe lagal. Ráni to matawál hoi gail ráhá. U ná samjhe káhe ke otna dur sabhan ke jái ke ráhá. Okar gor men jhalká par gail ráhá aur u ná cal páwat ráhá. U to ek ráni ráhá, u etná dher ná cal páwat ráhá. Kuch aur dur jái ke Curilá bole hai: ‘Toke tani se aur cale ke parigá, baki hamár ghar etná dur ab ná hai.’ Becári ráni, u to thak gail ráhá aur Curilá ke cáhat ráhá oke madad kare ke.

Calat calat kuch dur men ek chotá ke jhonpari dekhát ráhá. Curilá ráni se bole hai: ‘Dekho, ráni, hamár ghar dekhá hai! Hamlogan pahunc gaili hai. Ab tu tani se sustái sake hai.’

Jab aur áge gail, ráni chotá ke jhonpariyá dekhis. Tab barká barká ánkhi se Curilá ke táke aur punche: ‘U tor ghar hai?’ ‘Han hamár ghar hai, ham hinyá rahilá,’ Curilá hans ke bole. Tab ráni hos men áil. U jhonpariyá dekh ke sonce: Báprebáp, ham káhán pahunc gaili! Ham etná bhári mahal aur hamár rájá ke chor ke bhág gaili Curilá ke sanghe, i bansuriyá ke piche. Ham ká kar baithli hai!

Ab ráni rowe ki roibe ná kare. Curilá bole ráni se: ‘E ráni, tu káhe rowe hai? Ab tu laut ke ná jái sake hai apan rájá ke hinya. Ham toke na bolat rahili mahal ke báhar ná nikare ke? Baki tu to hamár bát ná mángat rahile sune. Ab hamre sanghe rahe ke pari.’

Ká kare ab becári ráni. Ná hinyá rahe mánge hai, aur ná hunwá apan rájá ke lage jái sake hai. U apan mahal ke chor ke

‘Kijk eens, koningin, daar is mijn huis al! We zijn bij mijn dorp aangekomen. Je zal eindelijk kunnen uitrusten van de lange reis.’

Toen de koningin dichterbij ging en de kleine hut zag, kwam ze met een schok terug tot de werkelijkheid. Vertwijfeld dacht ze: Mijn hemel, waar ben ik terecht gekomen! Ik heb zo'n groot paleis en mijn koning verlaten! Om een bamboefluit ben ik met de speelman weggelopen. Wat heb ik gedaan!

De koningin had nu berouw van haar daad. Maar het was allemaal te laat! En zij begon hartverscheurend te huilen. Ze huilde haar ogen uit en de fluitspeler sprak vol medeleven:

‘Waarom huil je, koningin, je kunt nu niet meer terug naar je paleis en je koning. Ik heb je nog zo gewaarschuwd je paleis niet te verlaten, maar je wilde niet naar mij luisteren.’

Wat moest de arme koningin nu doen. Ze wilde niet in de hut wonen, maar terugkeren naar het paleis was niet meer mogelijk. Ze was uit haar paleis weggelopen en ze mocht nooit meer terug. De koningin kon toen niets anders doen dan haar verdere leven bij de fluitspeler blijven wonen. Haar kostbare kleren moest ze uittrekken en hard werken. En elke dag dacht ze vol spijt aan haar vroegere leven als koningin. Wat was ze dom geweest! En dat alleen maar om de betoverende muziek van een bamboefluit!

cal gail Curilá ke sanghe aur ab kabhi ná phin se laut ke jái sake hai. Ráni ke Curilá ke sanghe rahe ke paral. Apan ráni ke kaprá utár ke apne se ab kám kare ke ráhá. Rat-din soncat ráhá: ká kar baithli! Ráani muri patak patak ke hunwá rahi gail. Aur i sab bansuriyá ke piche bhail!

De prinses van Awadpur
Awadpur ke rájkumári

Vele vele jaren geleden, leefde er eens in het koninkrijk Awadpur een wonderschone prinses.

Haar onderdanen noemden deze prinses liefkozend de bloem van Awadpur. Zij was mooier dan alle andere vrouwen in haar land en ze had ook nog een bijzondere eigenschap. Wanneer ze erg boos was en iemand aankeek, verbrandde de onfortuinlijke man of vrouw tot as. De bewoners van Awadpur deden dan ook hun uiterste best hun geliefde prinses niet boos te maken.

Gelukkig kon zij zich goed beheersen en slechts zelden werd iemand door haar boze blikken verbrand.

Op zekere dag ging de prinses samen met haar hofdames een wandeling maken. Enkele hofdames liepen voor de prinses en de overigen achter haar. Toen ze zo aan het wandelen waren, kwam er toevallig een prins te paard aangereden. Hij had over zijn koninklijk gewaad gewone kleren aan en niemand kon zien dat hij een koningszoon was. De prins zag in de verte een groep voornaam geklede vrouwen lopen en hij kwam nieuwsgierig dichterbij. In het midden van de groep hofdames zag hij een prinses lopen. Zo'n mooie jonkvrouw had hij nog nooit in zijn leven gezien en hij vatte meteen een grote liefde op voor de wonderschone koningsdochter.

De prins begon toen op zijn paard gezeten stapvoets voor de groep vrouwen uit te rijden. Om de aandacht van de schone prinses te trekken liet hij zijn rijdier telkens enkele stappen voorwaarts doen en dan weer enkele stappen achterwaarts.

Maar de prinses en haar gevolg vonden de zwerver op het paard wel wat brutaal en de edel vrouwe riep geërgerd uit:

‘Zeg zwerver, waarom versper je ons de weg? Weet je niet dat ik de prinses van dit koninkrijk ben? Scheer je weg of het zal je berouwen!’

Maar de koningszoon deed alsof hij niets gehoord had en ging rustig door. Hij liet het paard ook nog allerlei capriolen maken. Hij wist echter niet dat de prinses de macht had met haar blikken iemand tot as te verbranden.

De edelvrouwe die dacht dat ze met een onbeschaamde zwerver te doen had, werd heel boos toen ze zag dat hij geen aandacht aan haar woorden schonk. Woedend riep ze uit:

‘Ik kan mezelf niet meer beheersen! Wee jou, ongemanierde boerenpummel, nu zul je merken wie ik ben. Je kunt de prinses van Awadpur niet ongestraft lastig vallen!’

Ek dur des men ek bahut sughar rájkumári rahat ráhá. U des ke log oke 'Awadpur ke phu' boláwat ráhá.

U rájkumári atiyand sundar ráhá aur jab gussát ráhá aur koi ke jab ták dewe, tab u admi bhasam hoi ját ráhá. U des ke log sab cij karat ráhá jemen u sab ke rájkumári ke gussá ná lage. Baki rájkumári apne ke acchá se thám sakat ráhá; kháli kabhi kabhi koi okar gussá se jar ját ráhá.

Ek roj, rájkumári sakhilogan ke lei ke ját ráhá ghume. Áge áge sakhilogan calat ráhá, bic men rájkumári aur páche páche bhi sakhilogan. Bahut dur se ek rájkumár áwat ráhá. U rájkumár uppar men rájkumár ke kaprá ná pahinis ráhá aur koi ná ján sakat ráhá ki u ek rájkumár hai. U dekhis ki dur men áge-piche bahut aurat log áwat ráhá. Aur áge jab gail, ta dekhe ki ek sundar se sundar rájkumári bic men calat ráhá. U apan jindagi men aisan sughar rájkumári ná dekhis ráhá. Rájkumár to ekdamse okar uppar lobháil gail.

Rájkumár ek ghorá par baithal ráhá, bas u ká karis? Aur áge jái ke rastá chere lagal. Áge-piche ghorá caláwe lagal aur Awadpur ke rájkumári aur okar sakhilogan dekhe ki sab ke áge áge ego admi ghorá par baith ke cale hai.

Tab rájkumári bolis: 'E, murak, tu ká hamár rastá chere hai? Tu ná jáne hai ki ham Awadpur ke rájkumári hai? Hat já hamár rastá se!'

Rájkumár kuch ná bolis; karis jaise ná sunis. Aur áge áge já hai. U ná jánat ráhá ki rájkumári ke ánkhi men etná tágat hai.

Rájkumári dekhe ki admiyá ná sune hai aur apan rastá se ná hate hai. Tab rájkumári ke bahut gussá caharal aur jor se bolis: 'Ham apne ke ab ná thám sakilá! Tu dekhiye ab ki ham ke báti, badmás kahinke! Tu Awadpur ke rájkumári ke aise ná cher sake hai. Ab toke sajá mili!'

Rájkumári apan ánkhi gussái ke utháis aur tákis rájkumár ke: okar kaprá jhat se jare lagal.

Rájkumár dekhe ki apan kaprá jare hai, bas u bahut jor se apan gor jhatkis aur kudal ghora par se, jemen agiyá butái jái.

Jaun jutá u pahinis ráhá, jái ke rájkumari ke gor ke áge giral.

Sakhilogan jutwá ke dekh ke bolis: 'E, rájkumári, i to soná auro moti ke jutá hai. I ná koi badmás admi hai, i jarur ek rájkumár hoigá!'

Rájkumári jutwá ke dekh ke deráige aur bolis: ‘Tu log háli háli se agiyá butáwo, nahin to i rájkumár ekdamse jar ke rákhi hoi jaigá! Butáwo agiyá!’

Tab sab sakhilogan gail aur háli háli se agiyá ke butáis.

Rájkumár ke uppar ke kaprá sakhilogan nikáris. Awadpur ke rájkumári aur áge jái ke okar áge thará hoige. U ká dekhe hai?

Ek bahut sughar rájkumár okar áge khará hai.

Rájkumári to takte takte rahi gail. Ta u jái ke rájkumár ke hánth pakarleis aur sarmái ke bolis:

‘Ham ná jánat rahili ki tu ek rájá ke larká báte. Ham soncli ki tu ek badmás báte. Ham koi ke bahut gussá men jab ták deilá, ta u bhasam hoi já hai. Ohi se koi ke hamme ná cáhi gussá karwáwe ke.’

Rájkumár tab rájkumári se kahis káhe ke u rastá cherat ráhá.

U apan jindagi men kabhi ná aisan sundar rájkumári dekhis ráhá, ohi se u aise karat ráhá.

Awadpur ke rájkumári aur u dur des ke rájkumár apne men bahut prem kare lagal aur duno ke sadi hoi gail. Sabhan khub piyár aur prem se Awadpur ke rajwár men rahe lagal.

En ze richtte haar woedende blikken op de nietsvermoedende edelman. Nauwelijks had ze hem aangekeken of zijn kleren vlogen in brand. De verliefde prins wist niet wat hem overkwam. Geschrokken probeerde hij de vlammen te doven. Hij schopte met zijn voet van zich af, toen hij zag dat zijn broek in vlammen stond en hij sprong van zijn paard. Terwijl hij allerlei wilde bewegingen maakte, vloog een van zijn schoenen van zijn voet en kwam voor de voeten van de prinses terecht.

Vol verbazing bekeken de hofdames de schoen en riepen verschrikt:

‘Hoogheid, kijk eens, dit is een schoen van goud en parels. Deze man is geen gewone boerenkinkel, hij is vast en zeker een prins. O Hoogheid, en u heeft hem met uw blikken in brand gestoken! Wat zal er nu gebeuren!’

De prinses bekeek de gouden schoen waarop prachtige parels waren aangebracht en de schrik sloeg haar om het hart. Wat had ze nu in haar boosheid gedaan! Bevend beval ze haar hofdames:

‘Doof snel de vlammen, anders zal deze koningszoon tot as verbranden! Doofde vlammen!’

Alle hofdames haastten zich om het bevel van de prinses uit te voeren en de vlammen waren binnen enkele ogenblikken gedoofd. Vlug trokken de hofdames de arme prins de kleren uit.

De prinses van Awadpur slaakte een zucht van verlichting, toen ze merkte dat hem niets was overkomen. Ze liep naar de prins toe en wat zag ze tot haar verwondering? Voor haar stond de knapste jongeling die ze ooit had aanschouwd! Ze kon haar ogen niet van hem afhouden en bleef hem maar aankijken.

Ze pakte voorzichtig zijn handen vast en zei beschaamd: ‘Ik wist niet dat je een koningszoon was. Wanneer ik erg boos ben en iemand aankijk, verbrandt hij tot as. Al mijn onderdanen weten dat en ik ben ook erg voorzichtig. Maar je hebt me erg boos gemaakt.’

De prins vertelde toen dat hij verliefd op haar was geworden en dat hij alleen geprobeerd had haar aandacht te trekken. Hij had zijn hele leven niet zo'n wonderschone edelvrouwe gezien.

De prinses van Awadpur en de knappe prins gingen veel van elkaar houden. Ze trouwden en leefden nog lang en gelukkig in het koninkrijk Awadpur.

Kapper bambam en de hoorntjes van de koning
Bambam hajám aur rájá ke sing

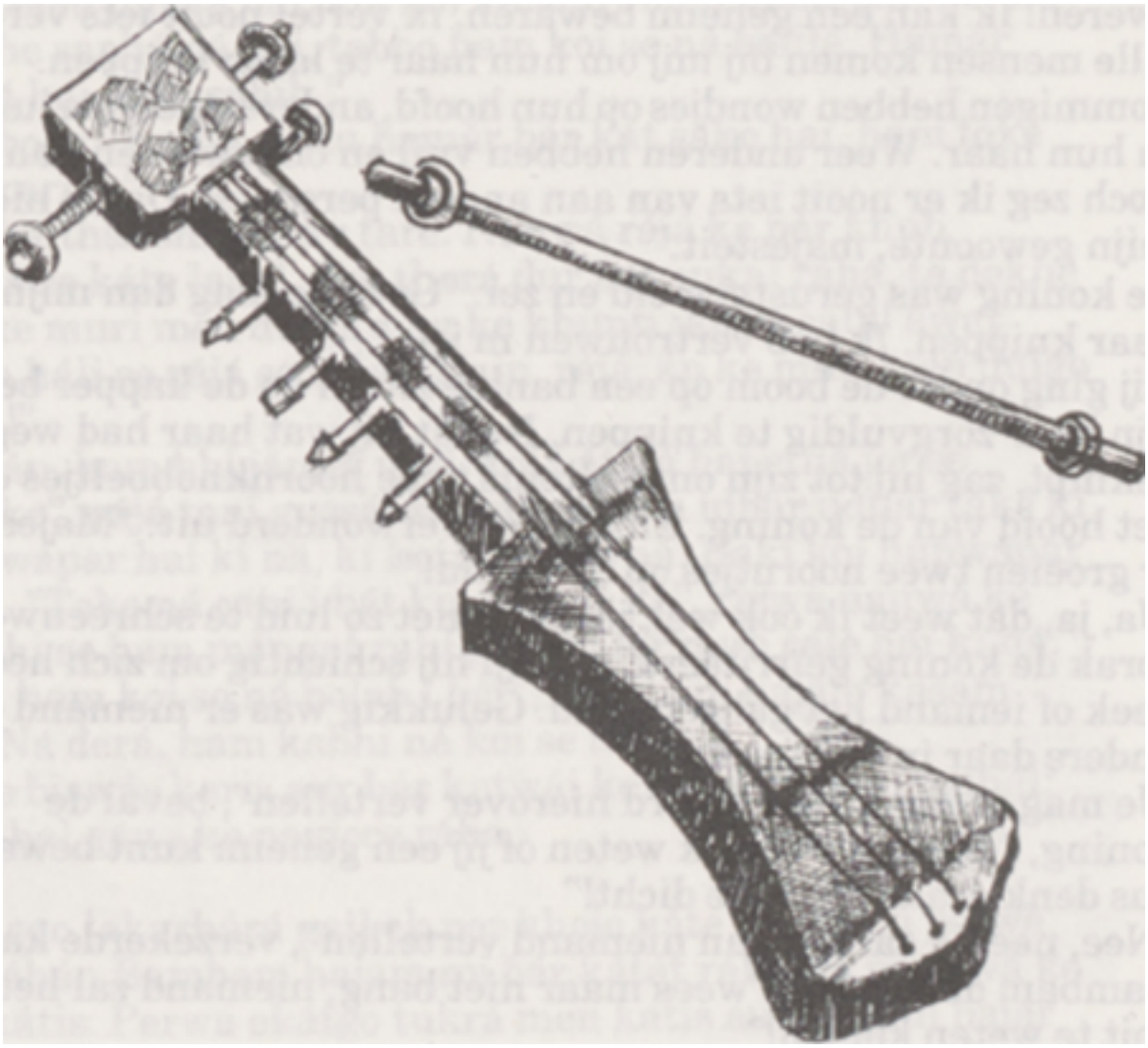

In een dorp woonde er eens een kapper die Bambam heette.

Deze kapper knipte het haar van zijn klanten altijd onder een boom. Dicht bij die boom was juist in die tijd een man gestorven en zijn geest woonde in de boom. Kapper Bambam trok zich daar echter niets van aan en bleef elke dag onder dezelfde boom zijn werk doen.

Op een dag kwam de koning van dat land toevallig voorbij rijden en hij zag de kapper daar aan het werk. Hij ging naar hem toe en zei: 'Kapper, ik wil bij jou mijn haar laten knippen. Hoe heet je?'

'Mijn naam, majesteit, is Bambam, kapper Bambam', antwoorde de kapper eerbiedig.

De koning vervolgde: 'Kijk eens, ik wil graag mijn haar door jou laten knippen, maar ik wil eerst weten wat voor kapper je bent. Ben je praatziek of niet?'

De kapper begreep meteen wat de koning bedoelde en haastte zich te antwoorden: 'Majesteit, u kunt mij elke eed laten zweren! Ik kan een geheim bewaren, ik vertel nooit iets verder. Alle mensen komen bij mij om hun haar te laten knippen. Sommigen hebben wondjes op hun hoofd, anderen hebben luizen in hun haar. Weer anderen hebben vuil en ongewassen haar. Toch zeg ik er nooit iets van aan andere personen. Dat is niet mijn gewoonte, majesteit.'

De koning was gerustgesteld en zei: 'Goed, je mag dan mijn haar knippen. Ik heb vertrouwen in jou.'

Hij ging onder de boom op een bankje zitten en de kapper begon zijn haar zorgvuldig te knippen. Nadat hij wat haar had weggeknipt, zag hij tot zijn ontsteltenis twee hoornknobbeltjes op het hoofd van de koning. En hij riep verwonderd uit: 'Majesteit, er groeien twee hoorntjes op uw hoofd!'

'Ja, ja, dat weet ik ook wel, je hoeft niet zo luid te schreeuwen', sprak de koning geïrriteerd, terwijl hij schichtig om zich heen keek of iemand het gehoord had. Gelukkig was er niemand anders daar in de buurt.

'Je mag niemand één woord hierover vertellen', beval de koning, 'daarom wilde ik weten of jij een geheim kunt bewaren, dus denk eraan: mondje dicht!'

'Nee, nee, ik zal het aan niemand vertellen', verzekerde kapper Bambam de koning, 'wees maar niet bang, niemand zal het ooit te weten komen!'

Ego des men ego náu rahat ráhá aur okar nám Bambam ráhá.

Ta u nau roj bár kátat ráhá ek per ke tare jái ke. U perwá ke nagicce ego admi maral ráhá aur admiyá ke jiw ohi perwá men rahat ráhá. Baki Bambam hajám roj jái hunwápar bár káte, ohi perwá ke tare.

Ek roj u des ke rájá hunwápar ghorá par calal áwat ráhá aur u nauwá ke dekhis. Rájá gail okar lage aur bolis: Dekh, náu, ham mángila tore lage bár káte. Tor nám ká hai?'

'Hamár nám, rájá, Bambam hai, Bambam hajám', nauwá jawáb deis.

Rájá phir bole: 'Dekh, ham mángila hamár bár tose katwáwe, baki pahile ham mángilá jáne ki tu kaisan náu báte. Tor muh cale hai ki ná?'

Nauwá samajh gail ká rájá mánge hai aur háli se jawáb deis: 'Rájá, áp ham se cáhe jaun kasam khawáile, kabhi hamár muh ná cale hai. Sab koi hamár lage áwe hai bár katwáwe. Koi koi ke muri men junwá hai, koi koi ke muri men gháu hai, koi ke muri cáhe saphá ná hoi, tabbo ham koi se ná bolilá. Hamar i ádat ná hai, rájá sahib.'

Rájá ta bole: 'Acchá, ta tu hamár bár kát sake hai, ham toke biswás karilá.'

Ta rájá baithal ohi per ke tare. Nauwá rájá ke bár khub barhinyá se káte lagal. Jab thorá dur kát cukal ráhá, ta dekhe ki rájá ke muri men duigo sing ke khunti jamat calal áwat ráhá. Ta háli se rájá se bole: 'Hain, rájá, áp ke muri men duigo sing hai!'

'Hán, hán, ham bhi jánilá u cij, koi bát ná hai etná jor se batiyái ke', rájá tani gussái ke bole. Aur u idhar udhar táke ki koi hunwápar hai ki ná, ki koi sunis ki ná. Baki koi hunwápar ná ráhá. 'Toke ná cáhi i bát koi se bole ke', rajwá nauwá ke bolis, 'ohi se ham mángat rahi jáne ki tor muh cale hai ki ná.' 'Ná, ná, ham koi se ná bolab i bát', Bambam hajám kasam kháis. 'Ná derá, ham kabhi ná koi se bolab.'

Rájá oke biswás karis aur bár katwái ke cal gail apan mahal; okar mahal gáun ke nagicce ráhá.

Ohi din ego lakarhárá gail ek per khoje káte ke. Jab u perwá dekhis jáhán Bambam hajám roj bár kátát ráhá, ta u perwá ke háli se kátis. Perwá ekátgo tukrá men kátis aur lei gail bajár

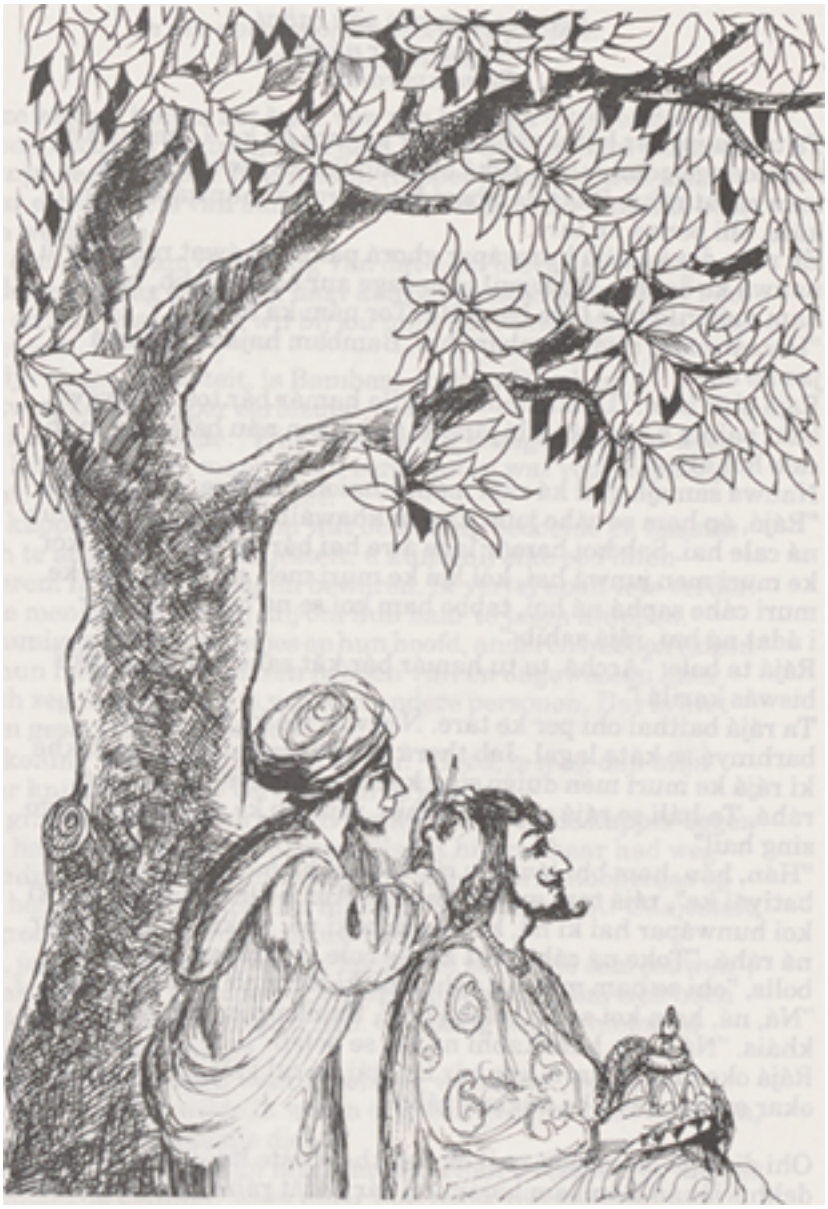

men bence. Ek bájá banáwewálá admi lakariyan ke kin leis aur ghare lei gail. U admiyá ek tukrá lei ke banáis ego sarangi, ek tukrá lei ke banáis ego khanjari, aur ek tukrá lei ke banáis ego tablá. Bajawan banái-wanái ke leige bence aur tingo bájá bajáwewálá admi bajawan kin leis.

Ekát roj ke bád gáun men ego barká newtá ráhá aur dher admi ke boláwá ráhá. Rájá ke bhi newtá milal aur u gail. Bambam hajám aur u tingo bájá bajáwewálá admiyan bhi hunwápar ráhá. I admiyan ab suru karis bajawan bajáwe ke, baki deráige jab sunis ki bajawan gáwe hai. Sarangiyá gáwe lagal:

Rájá ke muri men sing hai,
Rájá ke muri men sing hai.

Khanjari punche hai:

Kina káhá,
Kina káhá?

Tab tabalwan bole:

Bambam hajáma káhá,
Bambam Hajáma káhá.

Sab koi derái gail aur rájá saram ke máre ná jáne ká kare ke ki to kaun kait táke ke. Tab oke bahut gussá lagal aur bole: ‘Dekho ná, i Bambam hajám bolis ráhá ki koi se ná kahi jaun cij u dekhis hamár muri par, baki tabbo kahis. Baki u ab pái apan karni ke bharni.’

Rájá apan kamkartan ke boláis aur mahal men kacehari lagal. Rája ke kamkarta wan ke bhi bahut gussái gail Bambam hajám ke uppar. Sabhan bole: ‘Tu kaisan admi bate, tu bole hai ki tu koi se ná kahiye jaun cij tu dekhale rájá ke muri par, baki tabbo kahile. I kaise bát hai? Toke ab sajá mili baki!’

Rájá ke kamkartawan apne men batiyái kaun sajá u jhuti ke dei, ká sabhan kari u nauwá se.

Tab Bambam hajám dekhe ki koi oke ná máne hai, ná táke hai, ta cilláis: ‘Hammu ke kuch kahe deo, bhái sahib!’

Baki sabhan ná mángat ráhá sune okar bát. Baki sonc-bicar kar ke, tabbo bolis: ‘Acchá, kahe deo.’

Tab Bambam hajám kahe lagal: ‘Bhalá, tu apne man men soncle, ki ja ham koi admi se jái ke bolti u bát, ta manái ái ke

De koning geloofde hem op zijn woord en nadat zijn haar geknipt was, ging hij naar zijn paleis, dat niet zo ver van het dorp stond.

Dezelfde dag ging een houthakker uit het dorp op zoek naar hout. Hij zag de boom waaronder kapper Bambam altijd werkte en hakte deze om. Hij hakte de boom verder in stukken en bood het hout op de markt te koop aan. Een instrumentenmaker kocht de stukken hout en bracht ze naar huis om daar instrumenten van te maken. Hij maakte een sarangi, een soort viool, een khanjari, een kleine tamboerijn, en een tabla, een stel drums. Deze instrumenten verkocht hij daarna aan drie muzikanten.

Enkele dagen later werd er een groot feest in het dorp gehouden en vele mensen, waaronder ook de koning, waren hiervoor uitgenodigd. Op het feest waren ook kapper Bambam en de drie muzikanten aanwezig.

Op een teken van de gastheer begonnen de muzikanten op hun instrumenten te spelen. Maar tot hun grote schrik begon de sarangi te zingen:

'De koning heeft twee hoorntjes op zijn hoofd,
De koning heeft twee hoorntjes op zijn hoofd'

'Wie heeft het verteld,
Wie heeft het verteld?'

En de tabla bromde:

'Kapper Bambam heeft dat verteld,
Kapper Bambam heeft dat verteld'

Iedereen keek verbaasd op bij het horen van dit alles en de koning wist van schaamte niet waar hij moest kijken. Hij werd toen erg boos en sprak: 'Kijk eens aan, deze kapper Bambam zei dat hij zijn mond kon houden, dat hij niemand zou vertellen wat hij op mijn hoofd heeft gezien. Toch heeft hij zich niet aan zijn woord gehouden. Maar hiervoor zal hij flink gestraft worden!'

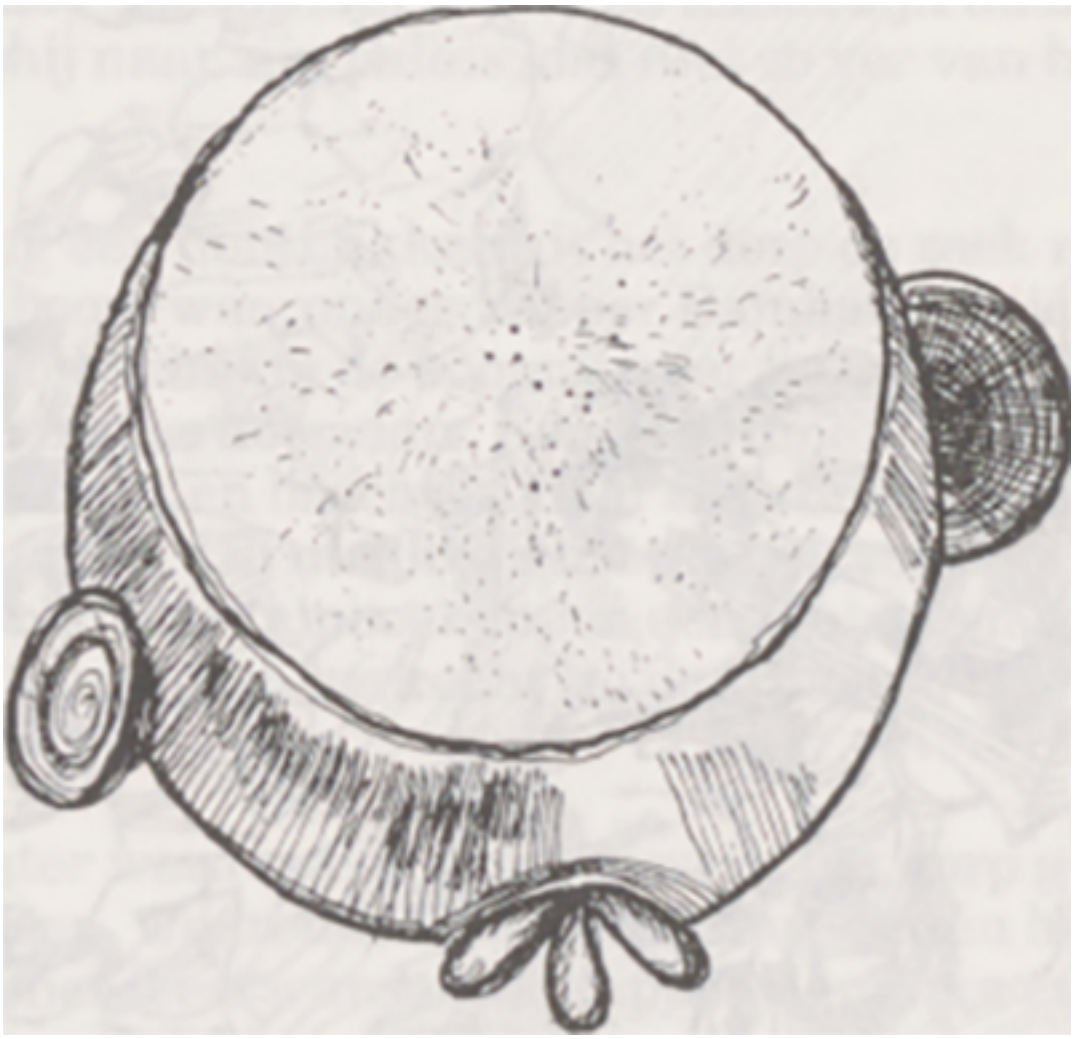

En de vorst liet al zijn raadslieden bijeenroepen voor een grote volksvergadering. Ook de raadslieden waren niet te spreken over het gedrag van de kapper en ze beten hem toe: ‘Wat voor soort mens ben jij? Je zei dat je niemand ooit zou vertellen wat je op het hoofd van onze koning hebt gezien. Je hebt je niet aan je woord gehouden en je zult nu je verdiende loon krijgen!’

De raadslieden vergaderden verder over de straf die ze de leugenachtige en onoprechte kapper zouden geven. Ze keurden de kapper verder geen blik waardig, waarop hij protesteerde: ‘Edele heren, laat mij ook eens wat zeggen, luister ook naar wat ik te zeggen heb!’

Eerst wilden de raadsheren helemaal niet naar hem luisteren, maar ten slotte stemden ze toch toe.

Kapper Bambam riep toen wanhopig uit: ‘Denk toch eens na, als ik het geheim van de koning aan een mens verteld zou hebben, dan zou het een mens zijn die erover praat, nietwaar? Dan zou niet de sarangi zingen:

De koning heeft twee hoorntjes op zijn hoofd,
De koning heeft twee hoorntjes op zijn hoofd.

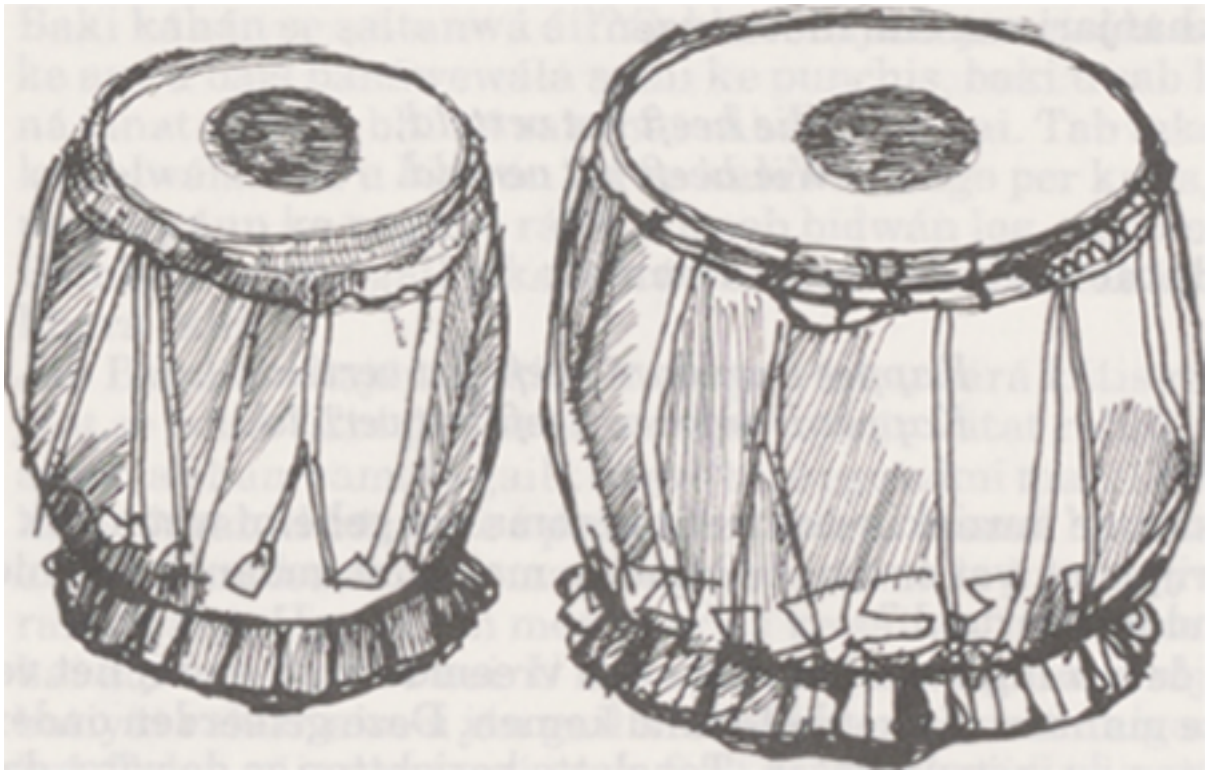

rájá se bolat. Tab thoro sarangiyá gáwat:

Rájá ke muri men sing hai,
Rájá ke muri men sing hai.

Thoro khanjari punchat:

Kina káhá,
Kina káhá.

Aur thoro tabalwan bolat:

Bambam hajáma káhá,
Bambam hajáma káhá.

U thoro bajawan bolat? Sáit bajawan rájá ke chipáwal bát jáne hai. Ham ná samajh sakilá i bát, rájá, baki ham koi se kuch ná kahili.'

Rájá bhi ná samjhe i bát ká hai. Ta u boláis sab bidwánlog ke. I bidwánlog áil aur dekhe ká bhail u bajawan se. Jab khoj karle, ta sabhan rájá se bole ki u ego dusar cij hai: U bajawan men jarur ego saitán hoi, saitanwá sait batiyá hai u bajawan men.

De khanjari zou dan niet zeggen:

Wie heeft het verteld,
Wie heeft het verteld.

En de tabla zou dan niet brommen:

Kapper Bambam heeft dat verteld,
Kapper Bambam heeft dat verteld.

Zouden de muziekinstrumenten soms het geheim weten? Ik begrijp niet wat er aan de hand is, majesteit, maar ik heb niemand iets verteld.'

Tja, de koning vond het maar een vreemde zaak en hij liet vele wijze mannen uit het hele land komen. Deze geleerden onderzochten de instrumenten. Tenslotte berichtten ze de vorst dat het hier iets wonderbaarlijks betrof: er zat een geest in de instrumenten en die zong.

De wijze mannen wilden weten waar de geest vandaan kwam. Daarom ondervroegen ze de muzikanten en de instrumentenmaker, maar die begrepen er ook niet veel van. De geleerden lieten daarna de houthakker halen. Deze verklaarde dat hij een boom had omgehakt die dicht bij het dorp stond. Alle wijze mannen, de koning en kapper Bambam togen naar de plaats waar de boom had gestaan.

Toen de kapper zag welke boom de houthakker had omgehakt, riep hij meteen uit: 'Maar dat is dezelfde boom waaronder ik altijd werkte! Ja, inderdaad, nu begrijp ik het. Niet zo lang geleden is een man hier gestorven en de dorpelingen hadden mij verteld dat zijn geest in de boom huisde. Volgens mij zit de geest van deze boom nu in de instrumenten. Hij heeft natuurlijk alles gehoord wat de koning en ik zeiden en dat heeft hij op het feest gezongen. Híj is de schuldige en niet ik!'

Woedend riep de koning uit: 'O, zit dat zo in elkaar, heeft die geest dat gedaan, dan zal ik hem eens mores leren!'

Hij liet ogenblikkelijk alle drie instrumenten verbranden en zuchtte opgelucht: 'Nu zal niemand iets zeggen, er zal geen haan meer naar kraaien!'

Maar kapper Bambam fluisterde in 's konings oor: 'Ja, majesteit, maar toen de geest in de instrumenten zong, heeft iedereen het gehoord. Nu kent iedereen uw geheim, maar ik heb niets verteld.'

Baki káhán se saitanwá áil? Sabhan bájá bájáwewálá admiyan ke aur u bájá banáwewálá admi ke punchis, baki u sab kuch ná jánat ráhá, u bhi ná samjhat ráhá ká ho hai. Tab lakarhárá ke bolwáis. ‘Ta u bidwán log se kahis ki u ego per katis, u perwá gáun ke nagicce ráhá. Ab sab bidwán log, rájá aur Bambam hajám gail lakarhárá ke sanghe dekhe káhán perwá khará ráhá.

Jab Bambam hajám dekhis kaun per lakarhárá kátis ráhá, ta jhat se bolis: ‘Ehi per ke nicce ham roj bár kátat rahili. Hán, albat, ab ham samajh gaili: okare tare ego admi maral ráhá. Jab ham ját rahili bár káte i perwá ke tare, ta manai ham se bolis ki ego admi hunwápar maral ráhá. U admi ke jiw u perwá men rahat ráhá. Hamre ján men i perwá ke saitán i bajawan men hai aur omen gáwe hai. U sab cij sunis jaun ham aur rájá batiyát rahili; aise u ján gail ki rájá ke muri men duigo sing hai. Tab u gáis newtawá men. Saitanwá sab cij karis, ná ham!’ Rájá gussái ke bolis: ‘Acchá, ta i saitanwá sab kám karis, ta ham oke bataáb!’

Bas lei ke sab bajawan jarái deis aur bole: ‘Ab koi ná kuch kahi, na báns rahi, ná bánsuri baji!’

Baki Bambam hajám dhire se rájá ke kán men bolis: ‘Hán, rájá, baki jab saitanwá bajawan men gáwat ráhá, sab koi sun leis. Ab sab koi tor chipáwal bát jáne hai. Ham ná kahili baki!’ Becárá rájá, sab koi ab ján gail ki okar muri men duigo sing hai aur u aise pastái ke rahi gail.

Arme koning, de mensen wisten nu dat hij twee hoorntjes op zijn hoofd had. En de ongelukkige koning moest toen leren daarmee verder te leven.

Prins Ezel
Rájkumár gadahá

In een koninkrijk heel ver hiervandaan, woonden eens een koning en een koningin. Zij hadden een zoon die Rawindar heette.

Op zekere dag kwam een danseres met enkele muzikanten in het paleis om de koninklijke familie te vermaken met dans en muziek. De koning en de prins zaten te kijken naar het optreden van de danseres en haar muzikanten. Na korte tijd echter trok de koning zich terug, want hij had nog wat staatszaken af te handelen.

De prins bleef alleen verder kijken naar de voorstelling van de danseres. Zij draaide in het rond en opeens lachte de prins heel luid. De danseres stond met een ruk stil en vroeg: 'Hoogheid, waarom heeft u mij uitgelachen?'

De koningszoon antwoordde: 'Och, je hebt gedanst en je lichaam een beetje gek bewogen. Ik vond dat grappig en heb daarom gelachen.'

De dansers riep toornig uit: 'Niemand kan mij ongestraft uitlachen! Je zal boeten voor deze onbeschaamdheid!'

De jongeman keek de danseres heel verbaasd aan. Hij begreep niet waarom zij zo boos was en zei op een sussende toon: 'Maar ik had niets kwaads in de zin.'

Toch sprak de danseres met dreigende stem: 'Ik zal je betoveren! Ga als een ezel naar het rijk van koning Basora. Daar zul je in de gedaante van een ezel met de dochter van deze koning trouwen. Daarna zal jouw eigen kind je neervellen!'

Op hetzelfde moment werd de koningszoon een ezel en liep het paleis uit. De danseres vertrok daarna met haar muzikanten.

Toen de koning korte tijd later terugkwam, zag hij dat allen weg waren. Overal liet hij naar prins Rawindar zoeken, maar de prins was verdwenen en hij bleef onvindbaar. De koning en koningin wisten niet wat er was gebeurd en hadden veel verdriet over het verlies van hun enige zoon.

Prins Rawindar liep ondertussen in de gedaante van een ezel naar het rijk van koning Basora. Daar aangekomen ging hij naar een stal die aan een wasbaas toebehoorde. Er bevonden zich nog enkele andere ezels in die stal en prins-ezel begon ze te bijten en te trappen. De arme ezel balkten luid van pijn en schrik en de wasbaas kwam aangerend om te kijken wat er aan de hand was. Tot zijn grote verbazing zag hij een vreemde ezel in zijn stal. Hij begreep niet waar die zo opeens vandaan kwam,

Ego rájá aur ego ráni ráhá; u duno ke ego betá ráhá aur okar nám Rawindar ráhá.

Ek din ego nacaniyá aur bájá bajáwewalá admi áil nác-bájá kare mahal men. Rájá aur rájkumár Rawindar baith ke tákat ráhá.

Thorá der men, rájá cal gail kuch kám kare apan rajwár ke báre men.

Ab rájkumár akele baith ke táke hai kaise nacaniyá náce hai. Etne men nacaniyá máris phirki aur rájkumár hans deis. Tab nacaniyá kharáa bhail aur punche: 'Rájkumár, áp káhe ke hamme dekh ke hansle hai?'

Rájá ke betá bole: 'Are, bahin, tu nác-wác karle, tu apan dehin ek rakam ke hilaile idhar udhar, ta ham dekh ke hans deili.'

Nacaniyá ke bahut gussá lagal aur bole: 'Ham toke saráp deb. Tu ká sonce hai, toke ná cáhat ráhá hamme hans de we ke!'

Pahile ke saráp bahut arbar cij ráhá aur rájkumár ghabrái ke táke, u na samjhe káhe ke nacaniyá ke etná gussá lagal. Bole: 'Ham saráp ke bát kuch ná janilá, baki ham ná kuch kharáb bicár karli.'

Tabbo nacaniyá bole: 'Ham toke saráp deilá, ehi ke máre ki tu hamme dekh ke hansle hai. Tu gadahá ban ke jáo, rájá Basorá ke ráj men. Hunwápar gadahá ke rup men rájá Basorá ke beti sanghe biyá hoi. Bád men tor larká toke mári!'

Jaise nacaniyá rájkumár ke sarápis, oise u gadahá ban gail.

Becárá rájkumár gadahá ban ke mahal se nikar ke cale lagal. Tab nacaniyá bájá bajáwewálá admi lei ke cal gail.

Jab rájá laut ke áil, dekhe ki okar betá mahal men ná hai.

Sagaro khoje apan larká ke, baki kahun ná pais. Rájá aur ráni ná jane ká bhail u sab ke betá ke aur duno muri patak patak ke, roi roi ke rahi gail.

Rájkumar Rawindar idhar gadahá rup men calat calat rájá Basorá ke rajwár men pahuncal. Hunwápar ego gadahá sálá men gail. Omen dusar gadahá ráhá aur rájkumár ká kare?

Gadahawan ke idhar udhar káte lagal aur lát máre lagal. Sab gadahawan cillái lagal. U gadahá sálá ek dhobiyá ke ráhá; jab dhobiyá sunis ki kuch ho hai hunwápar, u daur ke áil. Dekhe ego gadahá, ná jáne káhán se áil. Dhobiyá ego dandá lei ke gail gadahawá ke piche, baki oke ná pakar páwat ráhá. Tab admiyá hairán hoi ke, thakal-wakal gail sute. U din se rájkumár gadahá sálá men rahe lagal.

Baki tin roj ke bád, gadahawá ab dhobiyá se kahe: 'Are,

maar hij pakte een dikke stok om hem er van langs te geven. De wasman rende achter de ezel aan, maar hij kon hem niet te pakken krijgen. Doodop van het rennen ging de arme man ten slotte slapen.

De vreemde ezel bleef toen in de stal van de wasbaas wonen. Na drie dagen sprak hij plotseling tot de wasbaas: ‘Zeg wasbaas, als je me niet met de dochter van koning Basora laat trouwen, zal ik je levend villen!’

De wasman schrok toen hij opeens een stem hoorde. Hij keek angstig om zich heen, maar zag niemand. De ezel herhaalde daarop wat hij gezegd had en de wasbaas zag tot zijn verbazing dat het de vreemde ezel was die sprak. Hij wist niet wat te doen met die brutale ezel en liep snel de stal uit.

Maar elke morgen wanneer de wasbaas in de stal kwam, zei de vreemde ezel hetzelfde tegen hem: ‘Wasbaas, als je mij vandaag niet laat trouwen met de dochter van koning Basora, zal ik je levend villen!’

Wanneer de ezel zag dat de wasbaas niets deed of zei, begon hij de andere ezels in de stal weer te bijten en te trappen.

Na enkele dagen had de wasbaas genoeg van die vreselijke ezel en ten einde raad ging hij naar koning Basora. Hij viel op zijn knieën voor de vorst neer en riep wanhopig uit: ‘Majesteit, u alleen kunt mij helpen! Er is een vreemde ezel in mijn stal gekomen. God weet waar hij vandaan komt, maar hij bijt en trapt mijn eigen ezels. En hij kan ook nog praten! Elke morgen zegt hij tegen mij dat hij me levend zal villen als ik hem niet laat trouwen met de dochter van koning Basora. Hoogheid, u alleen kunt mij verlossen van deze ellendige ezel. Ik weet anders niet wat ik moet doen.’

Toen koning Basora het verhaal van de wasbaas hoorde, dacht hij lang en diep na. Ten slotte sprak hij: ‘Goed, ik zal je helpen. Misschien heeft het lot dit zo beschikt. Breng die ezel maar hier, ik zal hem mijn dochter tot vrouw geven.’

De wasbaas ging opgelucht naar huis en bracht de ezel naar het paleis van koning Basora. De vorst zette de ezel zelf een maur (kroon van een bruidegom) op en liet hem daarna met zijn dochter, prinses Anjani, trouwen. De koning had ook een paleis voor zijn dochter laten bouwen en de prinses ging met haar ezel-bruidegom naar dat paleis.

Op de dag van de bruiloft was prinses Anjani erg verdrietig. En toen ze 's avonds met haar bruidegom in het paleis was,

dhobiyá, jab tu hamme rájá Basorá ke beti sanghe biyá ná kariye, ta ham tor khál udher dárab!'

Jab dhobiyá i bát sunis, u bahut ghabarái gail aur u idhar udhar táke hai ke batiyá hai. Baki koi ke ná dekhis. Tab gadahawá phin kahis u bát. Dhobiyá dekhe hai ki gadahawá batiyá hai aur koi ná. Becárá, ná jáne ká kare ke, kuch ná kahis, bas gail apan ghar men.

Baki roj sabere, jab dhobiyá áwe hai gadahá sálá men, gadahawá kahe hai i bát: 'Dhobiyá, jab tu áj hamme ná biyá kar diye rájá Basorá ke beti sanghe, tab ham tor khál udher dárab!' Jab gadahawá dekhe hai ki dhobiyá kuch ná bole hai, tab dusar gadahawan ke káte-pite hai.

Aise sunat sunat, dui-cár roj, ta dhobiyá ke muri bhar gail.

Kuch aur ná karis, bas gail rájá Basorá ke lage. Rája ke pánw paral aur bole: 'Rájá, áp hamme madad karo, kháli áp hamme madad kar sake hai. Ek gadahá áil hamre gadahá sálá men, ná jáni káhán se bhág ke, aur sab gadahawan ke káte-pite hai. Uppar se roj sabere ham se bole hai ki tu rájá Basorá ke beti sanghe hamme biyá ná kar diye, tab ham tor khál udher dárab. Rájá, tu jáno, ham hairán hoi gaili.'

Raja Basorá ab bicár karis ki kaisan bát hai. Tab bole: 'Acchá, sáit hamár beti ke nachatrá men likhal hai, to aisne karal jái. Láo gadahawá ke, ham oke biyá karab apan beti ke sanghe.' Ab dhobiyá khusi bhail aur háli se gail ghare aur gadahá lei ke gail mahal men. Rájá gadahawá ke maur pahinái ke apan beti Anjani sanghe biyá kar deis. Rájá apan beti ke ego mahal banwái deis ráhá aur rájkumári apan gadahá dulahá ke sanghe gail mahal men.

Rájkumár kháli sonc men paral ráhá, sonce kaise hamár jindagi biti ek gadahá ke sanghe. I sab bát soncat soncat, becári rowe lagal. Gadahawá dulahá dekhe, baki kuch ná bole.

Rájkumári thakal-wakal ráhá aur apan kamrá men gail sute ke. Gadahá dulhawá okar páche páche calal aur ohu gail sute; palang par rájkumári, bhunyá men gadahá.

Rát ke rájkumári acakke men jagal aur táke hai káhán okar gadahá dulhawá hai. Ta ká dekhe hai? Ek sundar rájkumár bhunyá men paral hai. Háli se rájkumár ke jagáis aur ose punche hai ki u ke hai aur káhán gadahawá hai. Rájkumár ab kahe lagal ki okar nám Rawindar hai aur ego nacaniyá oke saráp deis ráhá, aur aise aise bát bhail. Ab u kháli rát ke admi ban já hai aur din ke phin gadahá.

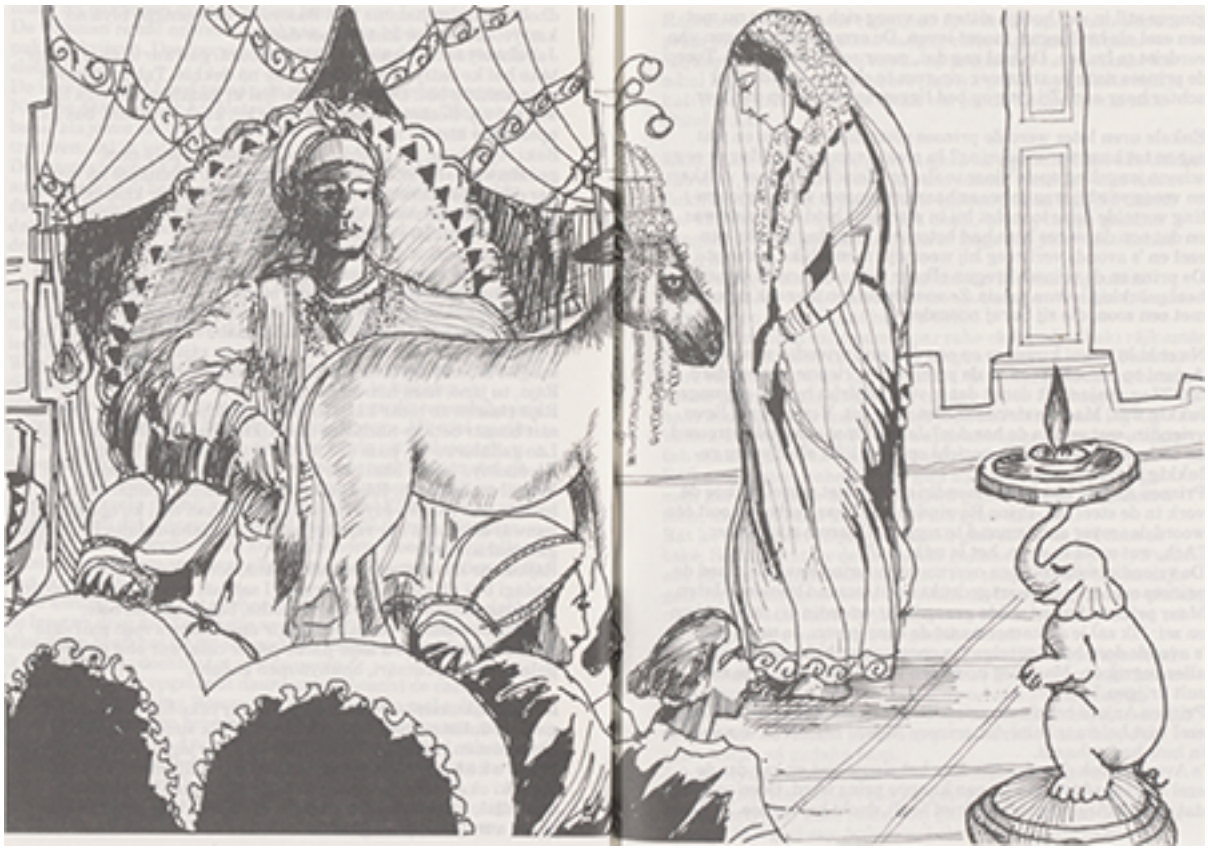

ging ze stil in een hoekje zitten en vroeg zich af hoe ze nu met een ezel als bruidegom moest leven. De arme prinses begon van verdriet te huilen. De ezel zag dat, maar zei er niets over. Toen de prinses naar haar kamer ging om te slapen, liep de ezel achter haar aan. Zij ging op bed liggen en de ezel op de vloer.

Enkele uren later werd de prinses plotseling wakker en wat zag ze tot haar verwondering? In plaats van een ezel lag er een schone jongeling op de vloer te slapen. Ze schudde hem wakker en vroeg wie hij was en waar haar bruidegom was. De jongeling vertelde haar toen dat hij in werkelijkheid een prins was en dat een danseres hem had betoverd. Overdag was hij een ezel en 's avonds verkreeg hij weer zijn menselijke gedaante. De prins en de prinses kregen elkaar lief en woonden samen heel gelukkig in hun paleis. Ze werden na een jaar ook gezegend met een zoon, die zij Suraj noemden.

Na enkele jaren, kwam er op een dag een vriendin van prinses Anjani op bezoek. Toen ze de prinses zag, riep ze verwonderd uit: ‘Zeg, Anjani, ik dacht dat je veel verdriet had en erg ongelukkig was. Maar je ziet daar niet naar uit. Vertel eens, lieve vriendin, wat er aan de hand is? Je bent met een ezel getrouwd en toch zet je zo'n vrolijk gezicht op? Het lijkt alsof je erg gelukkig bent!’

Prinses Anjani kon haar vriendin echter niet vertellen hoe de vork in de steel zat. Prins Rawindar had haar verboden ooit één woord daarover aan iemand te zeggen. Daarom zuchtte ze:

‘Ach, wat moet ik doen, het is mijn lot.’

De vriendin wilde blijven overnachten; prins Rawindar had de prinses echter op het hart gedrukt nooit iemand binnen te laten. Maar prinses Anjani wilde graag haar vriendin bij zich hebben en zei: ‘Ik zal je de kamer naast de onze geven. Je moet dan 's avonds door het sleutelgat in onze kamer kijken en je zal alles begrijpen. Maar zeg nooit één woord over wat je te zien zult krijgen.’

Prinses Anjani bracht de vriendin toen naar haar kamer. De ezel wist helemaal niet dat prinses Anjani heimelijk iemand in huis had gehaald.

's Avonds keek de vriendin door het sleutelgat en zag dat de ezel zijn vel afstroopte en een knappe prins werd. Geen wonder, dat prinses Anjani geen verdriet heeft, dacht het meisje. Ze dacht

Rájkumári Anjani aur rájkumár Rawindar apne men bahut prem kare lagal aur aisne sanghe rahe lagal mahal men. Rájkumár Rawindar roj rát ke apan gadahá ke jhori utár ke admi ban já hai aur roj sabere jhoriya pahin ke gadahá ban já hai. Aise karte karte ego larká bhi paidá hoi gail; okar nám Suraj ráhá.

Ekát baris ke bád rájkumári Anjani ke ego saheli áil oke dekhe. Jab u áil, bolis: ‘Are, Anjani, ham soncat rahili ki toke bahut dukh hoi. Baki tor cehará dusar rakam dekhá hai. Ná dekhá hai ki toke bahut dukh hai. Ká bhail, bahin, tu ego gadahá sanghe rahe hai aur aisan cehará? Lage hai jaise toke bahut sukh hai!’

Rájkumári to na bol sakat ráhá kaisan bát hai, rájkumár Rawindar oke bolis ráhá ki koi ke ná bataiye. ‘Ka kari, hamár karam men aisne likhal hai’, u bolis.

Saheliyá mángat ráhá hunwápar rahe ekátgo din, baki rájkumár Rawindar bhi bolis ráhá ki koi ke ghar men ná laiye. Baki ká kare rájkumári, okar saheli ráhá. Ohi se bolis: ‘Sun, tu hamár saheli báte. Hamár dulahá ná mánge hai ki koi hinyápar rahe, baki toke ham ego dusar kamrá men kar debe, ham log ke kamrá ke bagal men. Ta hunwápar cábhi ke hol men se takiye, tab samajh jaiye ká hai, baki kuch koi se ná boliye!’

Rájkumári apan saheli lei ke gail aur apan kamrá ke bagal men kar deis. Etne men gadahawá ghare áil aur gail kamrá men, ná jánat ráhá ki ek dusar koi ghar men hai.

Rát ke rájkumári Anjani ke saheli gail cábhi ke hol men se take. Sát baje rát ke dekhe hai ki gadahawá apan jhoriyá utáris aur ek sundar rájkumár ban gail. Ab saheliyá sab bát samajh gail. Apne man men sonce hai ki ohi se Anjani ke koi sonc-phikir ná hai. Ab bicár karis ki jhoriye men karámat hai; jhoriyá ná rahi, rájkumár ná pahiri, ná gadahá bani.

Rát ke rájkumár aur rájkumári gail sute. Saheliyá agore; jab duno khub sutat ráhá, ta u dhire dhire cal gail u sab ke kamrá men. Jhoriyá rájkumár ke bagal men ráhá aur saheliyá jhoriyá lei ke gail bahare. Khub ági banái ke jhoriyá omen dar deis. Sonce ab Anjani piyár aur prem se rahe saké hai, okar admi kabhi ná gadahá bani.

Jab jhoriyá jare lagal, tab rájkumár Rawindar jor se cilláis aur jág gail. Rájkumári bhi jág gail aur ghabarái ke táke.

Jaise jhoriyá jar gail, rákhi ban gail, oise rájkumár Rawindar ek bágh ban gail aur Anjani se bole: ‘Bhág já hinyá se nahin

ook dat de ezelshuid de schuld van alles was. Wanneer die er niet zou zijn, zou de prins hem niet meer kunnen aandoen en geen ezel meer kunnen worden, bedacht ze opeens.

Toen de prins en prinses in diepe slaap waren sloop het meisje de kamer binnen. Ze pakte het ezelsvel en ging daarmee naar buiten. Ze ontstak een groot vuur en gooide het ezelsvel daarin. Het meisje dacht dat haar vriendin Anjani van die dag af helemaal gelukkig verder zou kunnen leven.

Maar toen het ezelsvel begon te branden, werd prins Rawindar met een schreeuw wakker. Prinses Anjani stond geschrokken op en keek de prins bezorgd aan. Toen het ezelsvel helemaal tot as verbrand was, veranderde de prins tot haar schrik in een tijger. Hij gromde tegen Anjani: ‘Maak dat je wegkomt van hier of ik eet je op!’

Doodsbang pakte de arme prinses haar zoontje bij de hand en holde hard weg. Toen de vriendin haar zag, begreep zij dat er iets mis was gegaan en rende naar huis. Maar de koningsdochter vluchtte uit vrees voor de tijger naar een ander land.

Prins Rawindar was in een vervaarlijke tijger veranderd en hij begon overal rond te zwerven. Op een dag kwam hij ook in het koninkrijk waar prinses Anjani met het kleine prinsje Suraj woonde. Daar probeerde de betoverde prins de mensen te pakken. Hij rende achter ze aan en sloeg zijn scherpe klauwen naar hen uit. Hij herinnerde zich niets van zijn bestaan als mens.

Dodelijk verschrikt gingen de bewoners van dat land naar hun koning en smeekten hem hen te verlossen van die gevaarlijke tijger, omdat hij anders iedereen uit het rijk zou opeten.

De koning liet onmiddellijk vele sterke en dappere mannen roepen en gaf ze de opdracht de tijger te doden. Maar niet een van die dappere strijders kon de tijger doden. De mensen waren bang voor de tijger en niemand durfde zich op straat te vertonen.

Op een dag zei de kleine prins tegen prinses Anjani dat hij de tijger wilde doden. De prinses schrok toen ze hoorde wat het prinsje van plan was en zei: ‘Ik heb slechts één kind. Ik weet bovendien niet wat er van je vader geworden is. Blijf bij mij, mijn zoon. Je bent maar een jongetje van zeven jaar, hoe kan jij een tijger doden! Alle sterke mannen zijn door de tijger verslagen. Hij zal jou opvreten, dapper prinsje!’

ham toke kátab, khái dárab!'

Anjani ab apan larká lei ke bhagal jor se. Saheliyá samajh gail ki kuch kharáb cij bhail aur u apan ghare bhág gail. Baki rájkumári Anjani etná derái gail ki u bhagte bhagte ek dusar des men pahuncal. Aur ab hunwápar rahe lagal. Ná jáne kaise okar admi phin mili, ná jáne káhán hai, kaunci u kare hai, kaise rahe hai.

Idhar rájkumár Rawindar bágh ban ke sagaro cale lagal, u ab admi ná ban sakat ráhá aur kuch bhi ná jáne. Aise calat calat ohi des men pahuncal jáhán rájkumári Anjani aur okar betá Suraj rahat ráhá. Hunwápár rájkumár bágh ke rup men sab admi ke páche daure lagal aur sab ke panjá máre lagal. Sab koi ke dar lagal aur sabhan gail rájá ke lage. Rájá se bole ki oke cáhi kuch kare ke, nahin u baghwá des bhar ke admi khái dári. Rájá tab jabbar jabbar admi ke bolwái ke bolis baghwá ke már dáre ke. Sab gail, baki ekko na baghwá pakar páwát ráhá. Ek din rájkumári ke betá, Suraj, apan mái se kahis ki u jái ab baghwá pakare. Rájkumári ghabarái ge aur bolis: 'Kháli ekke larká hamme hai, ná jáni káhán tor báp hai. Ná já betá, hamre lage rahi já. Tu to ek sát baris ke baccá báte, tu kaise mariye baghwá ke. U toke khái dári!'

Suraj apan mái se kahis: 'Na derá, maiyá, ham oke már dárab! U káhán ham ke kuch kari. U ham ke khái dári? Ham oke apne se kháb!'

Baki rájkumári Anjani oke ná mángat ráhá jái dewe. Tabbo, ek din Suraj tir lei ke, cuppe se ghar se nikaral aur gail baghwá khoje. Calat calat, acakke men dekhis ki baghwá calal áwe hai. Háli se gail aur rastá ke bic men kharáhoi gail. Jab baghwá oke dekhis, ta u dant ciyár ke okar uppar dhaural. Suraj apan tir caláis baghwá ke uppar. Tirwá baghwá ke muh men cal gail aur baghwá gir paral.

Tab Suraj háli se apan mái ke lage gail. Anjani rájkumári okar sanghe sanghe gail dekhe ki sacce ke baghwá maral hai. Baki ká mái-betá dekhe hai? Jáhán baghwá paral ráhá, ek admi paral hai. Jab aur áge sabh gail ta dekhe ki rájkumár Rawindar hai.

Rájkumári Anjani oke boláis. Dhire dhire apan ánkhi khol ke, Rawindar táke hai. Jab dekhis apan rájkumári aur betá, ta bahut khusi bhail. Ab Rawindar kahe lagal ki aisan aisan bát bhail. 'Ham ke saráp milal ráhá ki hamár betá hamme mári. Ham bágh ke rup men koi ke ná cinh paili. Baki phin admi

ban ke ham sab ke cinhilá. Aur áj se saraáp ekdamse tut gail.'

Ab duno práni apan betwá ke lei ke gail rájkumár Rawindar ke báp ke rajwár men. Okar mái-báp sonc se burhái gail ráhá. Sab bahut khusi bhail jab u sab ke betwá phin laut ke áil. Rájá aur ráni punche káhán u etná din ráhá. Tab rájkumár Rawindar kahe lagal ki nacaniyá saráp deis ráhá aur okar uppar bahut musibát par gail ráhá.

Rájá ke bahut gussá lagal. Nacaniyá ke pakarwái ke bahut pitwái ke apan rajwár men se khader deis. Rájkumár Rawindar, rájkumári Anjani aur Suraj ohi din se mái-báp ke rajwár men bahut piyar aur prem se rahe lagal.

Jab rájá mar gail, tab rájkumár Rawindar rájá banal aur bahut piyár aur akkil se apan des caláwe lagal.

Fier zei prins Suraj echter: ‘Wees niet bang, moeder, ik zal hem doden. Hij mij opvreten? Ik eet hèm op bedoel je!’

Maar prinses Anjani liet zich niet ompraten en het prinsje moest thuis blijven. Op een dag gelukte het hem toch weg te sluipen. Hij rende weg met pijl en boog in zijn hand, op zoek naar de tijger. Plotseling zag hij de tijger aankomen en hij ging vlug midden op de weg staan met gespannen boog. De tijger werd woest toen hij het brutale kereltje zo zag staan. Hij sperde zijn muil wijd open en sprong brullend op het dappere prinsje af. Maar prins Suraj was hem te snel af en nog voor de tijger hem kon pakken snorde een pijl recht in zijn opengesperde muil. Brullend viel de tijger dood neer.

Het prinsje holde blij naar prinses Anjani en vertelde haar wat hij had gedaan. Samen gingen ze kijken naar de gedode tijger. Maar wat zagen ze tot hun grote verbazing? Op de plaats waar de tijger had gelegen, lag nu een man. En toen ze dichterbij kwamen zagen ze dat het prins Rawindar was. Wat waren ze blij eindelijk de verloren gewaande prins terug te zien!

Prinses Anjani riep hem bij zijn naam en langzaam opende de prins de ogen. Wat voelde hij zich gelukkig toen hij zag dat hij weer zijn mensengedaante had en dat hij prinses Anjani en het prinsje weer teruggevonden had!

Hij vertelde dat een boze vrouw hem had betoverd en dat ze had gezegd dat zijn eigen kind hem zou neervellen. Dat was gebeurd, maar toen prins Suraj de tijger had gedood, was de betovering verbroken en werd hij weer een prins. Prins Rawindar vertelde verder dat hij als tijger niemand meer kon herkennen, maar nu wist hij alles weer.

De koningszoon ging samen met prinses Anjani en het prinsje op weg naar het rijk van zijn ouders. De koning en de koningin konden hun ogen niet geloven toen ze hun verloren gewaande zoon terugzagen! Ze waren vroeg grijs geworden van verdriet, maar wat waren ze blij toen ze de koningszoon weer zagen! En dan nog met een schone prinses en een dapper prinsje!

Prins Rawindar vertelde de koning dat de danseres hem betoverd had en dat hij daardoor zoveel had moeten doorstaan. Toen de vorst dat hoorde, beval hij woedend de boze vrouw gevangen te nemen. Hij liet haar honderd stokslagen geven en daarna werd ze uit het rijk verbannen.

De koninklijke familie leefde daarna nog lang en gelukkig. En toen de oude koning kwam te sterven, volgde prins Rawindar hem op en hij regeerde met grote wijsheid over zijn land.

Een klosje garen voor tienduizend gulden
Das hájar ke goli dora!

Er was eens een koning die een raadsheer had die Birbal heette.

Deze raadsheer was al oud geworden en de koning zat op een dag hierover na te denken. Hij vond dat zijn raadsheer veel te oud was en wilde hem wegsturen. Nog diezelfde dag zei de koning tegen zijn raadsheer: ‘Zeg, Birbal, je hebt al een hoge leeftijd bereikt. Ik wil nu een nieuwe raadsheer hebben, een jonge.’

De raadsheer begreep dat de koning hem wilde ontslaan en zei glimlachend: ‘Ga uw gang dan maar, majesteit, toe maar neem een andere raadsheer in dienst!’

Grijnzend sprak de koning: ‘Natuurlijk, wacht maar af, ik zal zeker een nieuwe raadsheer in dienst nemen. Jij bent nu een grijsaard en hoort rustig thuis te zitten.’

‘Goed, goed, ik ga, maar u zult me toch weer nodig hebben. Denkt u dat een ieder even scherp van verstand is? Laat die nieuwe raadsman komen, dan zullen we het wel merken’, antwoordde Birbal met een zoetsappig gezicht.

‘Ik jou nodig hebben, vergeet het maar!’, riep de koning uit.

‘Mijn nieuwe raadsheer zal veel sterker en jonger zijn dan jij. Hij zal ook veel slimmer zijn en stukken beter werken.’

De oude raadsheer was niet te spreken over het gedrag van de koning en zei smalend: ‘Ja, ja, dat moet ik nog zien. Ik ga al, gegroet, majesteit.’ En de verbolgen raadsheer verliet het paleis.

De vorst ontbood daarna zijn nieuwe raadsheer en toen hij in het paleis aankwam, sprak de koning: ‘Kijk eens, ik heb wel werk voor je, maar voor ik besluit je echt in dienst te nemen, wil ik zien of je een scherp verstand hebt. Wie bij mij wil werken moet scherpzinning zijn. Je moet daarom eerst een opdracht uitvoeren. Hier heb je een klosje garen, breng mij hiervoor tienduizend gulden terug.’

Daar keek de jonge raadsheer van op! Hij trok een bedenkelijk gezicht en dacht: Als ik iets zeg, stuurt de koning mij onmiddellijk het paleis uit; ik kan dus beter niets zeggen. Wie zal mij echter tienduizend gulden geven voor één klosje garen?

Wat is er met deze koning aan de hand, is hij gek soms?

De nieuwe raadsheer ging toch op pad met het klosje garen in zijn hand. Hij liep overal rond en iedereen die hij tegenkwam bood hij het klosje garen te koop aan. Wanneer iemand wilde weten wat het kostte, noemde de jongeman aarzelend zijn prijs.

Ek rájá ráhá aur rájá ke pás ek kamkartá ráhá; okar nám Birbal ráhá.

U kamkartawá burhawá hoige ráhá. Ta ek din rájá apne man men sonce hai ki i kamkartawá ab ham nikárab kám par se, u burhawá hoige hai. Rájá ab bole hai kamkartawá se: 'E Birbal, ham ego nawá kamkartá mángila, ego jawán kamkartá.'

Ta puranká kamkartawá samajh gail ki rájá oke mánge hai nikáre kám par se. Tab bole: 'Ja le ná, rájá, nawá kamkartá, are hán. Já le ná!'

Rájá jawáb deis: 'Acchá, ta dekhiye ná, ham jáilá lewe dusar kamkartá. Tu to burhawá hoi gaile hai, ab jáo ghare baitho!' Birbal ab bole: 'Tu sonce hai ki har ek admi calánk hai? Já leo ná nawá kamkartá! Acchá, ham jáilá, baki ham tor phin sun lebe.'

'Ká suniye, ká? Nawkawá tose aur jabbar hai, tose aur jawán hai. U aur barhinyá se kám kari, okar muri bhi aur acchá se kám kari!', rájá bole.

Birbal phir bole: 'Hán, hán, ham dekh leb tor, rájá. Acchá, salám rájá, ham jáilá.' Bas u becárá calá gail.

Ab rájá ká karis, nawá kamkartá ke leis. Jab u áil rájá bolis ose: 'Dekh, bhaiyá, ham ke hinyá kám hai, baki ham pahile tor calánki mángila dekhe, káhán lek tor muri cale hai. Hamár hinyá kám kare ke calánki cáhi. Dekh ham toke ek goli dorá deilá; i goli dorá se tu já ham ke das hajár paisá láo.'

Ab nawá kamkartawá take hai, sonce apne man men ki ham kuch bolab ta rájá hamme khader dei, ham ná kuch bol sakilá. Baki ke dei das hajár rupiyá ek goli dorá ke? Eke ká bhail hai, i rajawá ke, i pagalá hai ká?

Ta goli dorá lei ke gail, becará. Ab sagaro daure, dám dám, jehi ke dekhe, tehi se punche: 'Dorá kiniye, bhaiyá, dorá kiniye?' Jab admi punche ketná ke hai, ta nawá kamkartawá bole das hajár ke hai. Sab admi bole: 'Tor muri ná karná hai ká? Tu pagalá bate? Ek goli dorá das hajár, dui sis ke dorá? Tu bestar bhág já hinyá se!'

Phir thorá dur gail aur jehi ke bhetáwe, tehi se punche. Sab bole: 'Tu pagalá hai, káhán toke mili das hajár ek goli dorá ke?'

De mensen keken hem dan verbaasd aan en dachten dat hij gek was. Verontwaardigd zeiden ze: ‘Ben je niet goed wijs, man? Een klosje garen van twee cent voor tienduizend gulden? Loop heen, zot, maak dat je wegkomt!’

De arme jongeling liep dan verder en probeerde weer zijn klosje garen voor tienduizend gulden te verkopen. Maar elke keer gingen de mensen hoofdschuddend heen en een man zei medelijdend: ‘Jongeman, wat is er met je aan de hand? Waar zal je in vredesnaam tienduizend gulden krijgen voor één klosje garen? Probeer liever op een ander manier aan geld te komen.’

Maar de jonkman gaf de moed niet op en ging verder van dorp tot dorp. Overal verging het hem echter net zo. De mensen twijfelden aan zijn verstand en sommigen joegen hem zelfs weg, omdat ze dachten dat hij hen wilde oplichten.

Zo ging de dag voorbij en de raadsheer keerde uitgeput naar het paleis terug. Daar zat de koning op hem te wachten en die vroeg meteen of hij zijn opdracht volbracht had. De jongeman was zeer vermoeid van het lopen de hele dag en zuchtte:

‘Majesteit, zeg nu eens zelf, wie zal nou zo gek zijn om tienduizend gulden te geven voor een klosje garen van twee cent?’ Teleurgesteld bromde de koning: ‘Tja, het ziet ernaar uit dat ik mijn oude raadsheer weer moet laten komen.’

De volgende dag ontbood de koning zijn vorige raadsheer. Toen Birbal in het paleis kwam, vroeg hij spottend: ‘Wat is er aan de hand, majesteit, heeft u mij opeens weer nodig? Hoe gaat het met uw jonge raadsheer, hoe werkt zijn jong verstand? U maakte gewoon een grapje, nietwaar? Ik was te oud! Maar zeg op, wat is er van uw dienst?’

De koning zei niets van de grote mond die Birbal opzette. Hij was een beetje beschaamd en deed alsof hij hem niet gehoord had. ‘Birbal’, sprak de koning, ‘hier heb je een klosje garen, breng mij hiervoor tienduizend gulden terug. Laten we eens zien of je scherpzinnigheid je grote mond evenaart.’

Birbal werkte al zo'n dertig jaar voor de koning en hij wist natuurlijk precies wat hij van hem verwachtte. ‘Goed’, antwoordde Birbal glimlachend, ‘geef dat klosje maar hier, geef me daarbij een aantal timmerlieden, enkele ijzeren staven en enkele hamers.’ En hij snoefde: ‘Ik zal niet tienduizend gulden, maar driemaal zoveel voor u meebrengen!’

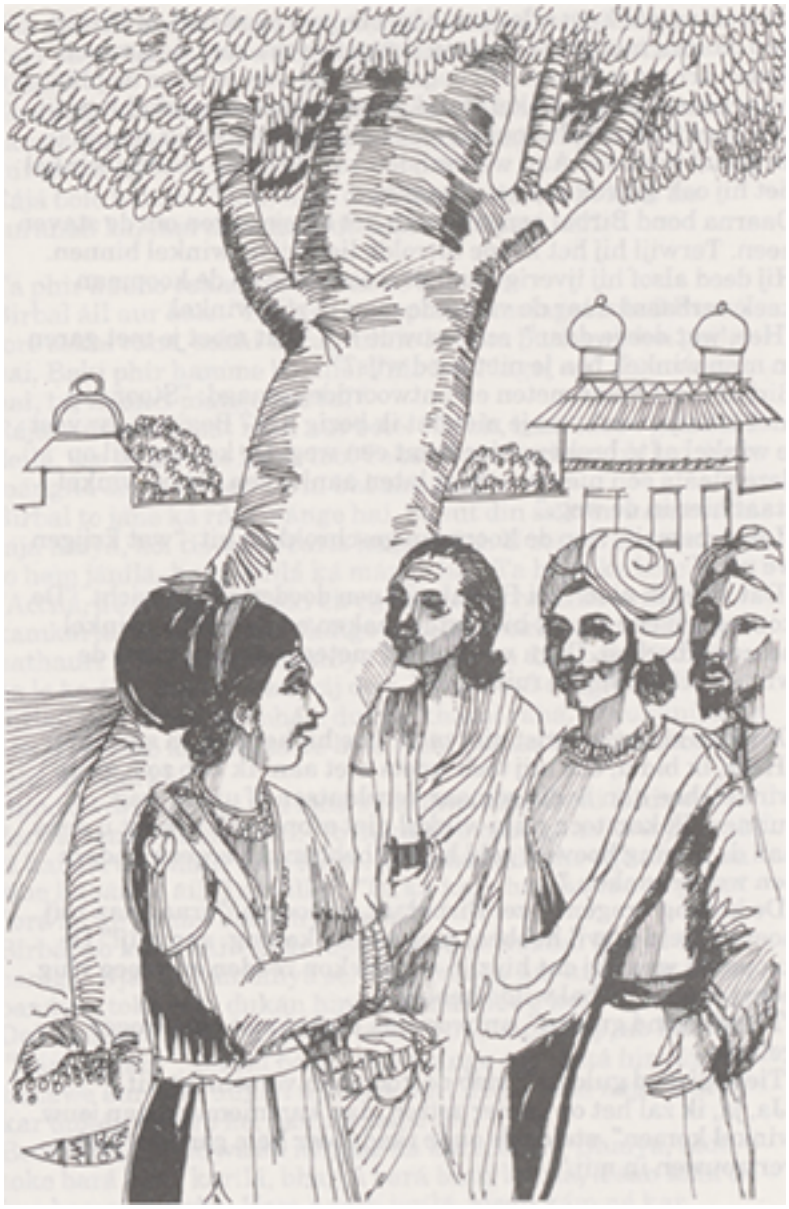

De koning gaf hem alles waar hij om gevraagd had en Birbal liep daarna met grote stappen het paleis uit, met de timmerlieden achter zich aan. Hij begaf zich regelrecht naar de plaats waar er een grote winkel stond. Precies voor de winkel liet hij zijn werklieden halt houden en beval hun de ijzeren staven in de grond te slaan. Aan weerszijden van de stoep voor de winkel liet hij ook ijzeren staven plaatsen.

Daarna bond Birbal een stuk van het klosje garen om de staven heen. Terwijl hij het klosje uitrolde liep hij de winkel binnen. Hij deed alsof hij ijverig aan het meten was en de koopman keek verbaasd naar de vreemde man in zijn winkel.

'Hee, wat doe je daar', schreeuwde hij, 'wat moet je met garen in mijn winkel, ben je niet goed wijs?'

Birbal bleef maar meten en antwoordde gejaagd: 'Stoor mij niet in mijn werk, zie je niet dat ik bezig ben? Begin maar vast je winkel af te breken: hier komt een weg! De koning wil op deze plaats een nieuwe straat laten aanleggen. Jouw winkel staat hier in de weg.'

'Lieve hemel', riep de koopman geschrokken uit, 'wat krijgen we nou!'

'Dat weet ik niet', zei Birbal met een doodernstig gezicht. 'De koning wil een straat hier laten maken en jij moet je winkel helaas afbreken. Ik ga verder met meten, begin jij maar de winkel uit de weg te ruimen.'

De arme koopman wist niet meer hoe hij het had en smeekte: 'Heer, ik bid u, doe mij toch zoiets niet aan. Ik heb zo'n grote winkel, hoe kan ik die zomaar verplaatsen of uit de weg ruimen. Ik kan toch mijn winkel niet afbreken? Vraagt u eens aan de koning hoeveel geld hij wil hebben om ergens anders een weg te maken.'

'De koning vragen?', zei Birbal uit de hoogte, 'vraag aan míj hoeveel geld ik wil hebben, niet aan de koning, aan míj!' De koopman was blij dat hij zijn winkel kon redden en vroeg vlug hoeveel geld Birbal wilde hebben.

'Tienduizend gulden', antwoordde Birbal met onbewogen gelaat.

'Tienduizend gulden!', riep de koopman verschrikt uit.

'Ja, ja, ik zal het op papier zetten, dan kan niemand aan jouw winkel komen', stelde de oude raadsheer hem gerust. 'Heb vertrouwen in mij.'

Tab aise calat din bit ge aur phir gail mahal, rájá ke lage.

Rájá nawá kamkartawá ke dekhis aur punctie: ‘Ká bhail? Bikáil?’

Nawá kamkartawá to thak gail ráhá din bhar sagaro daurat daurat aur bole: ‘Bhalá, rájá, ke dei das hajar i goli dorá ke, i dui sis ke cij?’

Rájá bole hai ab: ‘Hán, ham dekhilá, bhujá hai ki ham ke puranká kamkartawá ke phir boláwe ke pari ká.’

Ta phir kauno rakam se Birbal ke bolwáis.

Birbal áil aur bole: ‘Ká hai, rájá, phin kám lagal toke? Etaná tore sekhi ráhá, sekhi karat rahile ki ham burhawá hoi gaili hai. Baki phir hamme bolaile. Phir kám lagal ná? Ká mánge hai, tu, kaunci mánge hai tu?’

Rájá tani se sarmát ráhá aur bole: ‘Dekh, ham toke i goli dorá deilá, ese tu jáo das hajár láo! Toke to ego barká muh hai, ham mángilá dekhe ki tor karni bhi oise hai!’

Birbal to jáne ká rájá mánge hai, bahut din se kám karat ráhá rájá hinyá, koi tis-cális baris hoige ráhá. U sonce: ekar tamásá to ham jánilá, ham jánilá ká mánge hai. Ta hans ke bole:

‘Acchá, de goli dorá. Baki ek cij bhi de de: ham ke ekátgo kamkartá, auro hamme ekátgo lohá ke charká aur ekátgo hathauri bhi de de. Ta dekhiye ná, ham ná das, baki tis hajár ke le ke áb.’ Rájá oke sab cij deis, bas Birbal cal gail.

Birbal gail jáhán ego bhári dukán kharal ráhá. U dukaniyá ke áge jái ke sab kamkartá ke bole: ‘Ehi dukán ke sojhe thonkiye lohá ke charká.’

Duno dwári ke kaiti bhi lohá ke charká thonkwái dihis aur dorwá bándh dihis omen. Ab dukaniyá men ghus ke sojhe calá já hai dorwá hánth men lei ke. Dukandár dekhe ego admi, ná jáne káhán se áil. Tab cillái: ‘Tu ká kare hai, káhán tu já hai dorá lei ke hamre dukaniyá men!’

Birbal ab kahe hai: ‘Ujár, ujár, hinyá se dukán. Hinyá dám banigá. Ujár dukán hinyá se! Rájá mánge hai hinyápar dám banáwe, toke cáhi dukán hinyá se ujár dewe ke!’

Dukandarwá ghabrái ge aur bole: ‘Are, báprebáp, ab ká hoi!’ ‘Hám ná jáni’, Birbal bole, ‘rájá mange ego rastá hinyápar banáwe aur toke dukán ujáre ke pari. Ham jailá nápe. Suru kar dukán nikáre ke, hamme nápe deo.’

Becárá dukandarwá ab ná jáne ká káre, bole: ‘Bhaiyá, ham toke bará binti karilá, bhaiyá bará binti karilá, aisan kám ná kar hamre sanghe. Ham hánth jorilá, aisan kám ná kar.

Hamme etná bhári dukán hai, bhalá, ham káhán eke ujárabphujárab. Rájá se punch ketná paisá mánge hai ego dusar jaghá rastá banáwe ke.'

Birbal ab jawáb deis: 'Rájá se punche? Ham se punch ketná paisá ham mángilá, ná rájá se, ham se punch!'

Dukandarwá háli se punchis: 'Ketná paisá tu mánge hai?'

'Das hajár de de, ta ham toke chor dei', Birbal bolis.

'Das hajár, toke?', dukandarwá jor se bolis.

'Hán, hán, ham kágaj banái dei toke, bhaiyá', Birbal bole, 'tab koi kamkartá rájá ke tor dukán hinyá se ná ujár sakigá'.

Ká kare dukandarwá, derát ráhá ki okar dukán rájá ujár dewat, ta bole: 'Acchá, baná de kágaj hamme, das hajár deb toke, bhaiyá, baki dukaniyá aise rahe de, dádá!'

Birbal kágaj banái ke oke deis aur das hajár paisá lei ke dhar leis apan lage. Tab phin calal apan kamkartá lei ke.

Phir thorá dur men gail jáhán manai log tel bencat rahilen.

Teli log ke pas ego bhári dukán ráhá. Ab okare dukán ke dwári lohá ke charká thonkwáis aur dorwá oman bándh dihis. Ab phin dorá ghince lagal dukaniyá men ghus ke. Teliwálan ná jáne ká ko hai, dekhe ego admi dorá hánth men lei ke u sab ke dukán men cale hai.

Sab cillái: 'Are, bhaiyá, toke ká bhail? Hamre dukaniyá men tu ká karal bate?'

Birbal ab kahe: 'Are, hinyá rastá bani. Rájá hukum deis.

Nikár hinyá se dikán, apan dukán ghasit ke dhar ek kaiti! Hinyá rastá banigá, hinyápar cali gári!'

Sab teli log ab ghabarái ke bole: 'Báprebáp, ká kari. Ham log hánth jorilá, hamre sanghe aise ná kariye. Ketná paisá cáhi, punch to rájá se ketná paisá cáhi dusar jaghá rastá banáwe ke.' Birbal oke kahe hai ab: 'Rájá se punche kaun kám hai, are ham hai ná, tu ham se punch!'

'Ketná paisá tu mánge hai?', teli log ab háli se punche.

Birbal kare jaise sonce hai, u jáne hai ki teli log bahut paisá karná hai. Tab bole: 'Acchá, ham dher ná punchab tu log se, ham ke bis hajar de de, ta ham dusar jaghá rastá banáb.'

'Báprebáp, etná paisá!', teli log bole.

'Hán, ham kágaj banáb, baki jab tu log ná mánge hai, ta hamár rastá se hat já. Suru kar apan dukán hinyá se nikáre ke aur ham ke hamár kám kare deo', Birbal bole.

Dukaniyá hunwá se nikáre? Ná, u bát bhi sabhan ná mánge hai. Ta jhat se teli log bole: 'Ná, ná, bhaiyá, bis hajár le le, bis hajár ká hai, káni kai hajáran, kai lákh ke dukán ham log ke

Nou, dat vertrouwen was niet groot, maar de arme koopman kon niets beginnen; hij vreesde dat de koning zijn winkel zou laten afbreken. Ten slotte stemde hij gelaten toe en Birbal gaf hem een schriftelijke verklaring. Nadat hij de tienduizend gulden in ontvangst had genomen, liep de slimme raadsheer opgewekt met zijn timmerlieden verder.

Een eind verderop hield hij stil voor de winkel van enkele olieverkopers. Deze olieverkopers hadden een heel grote winkel. Precies voor deze winkel liet de schrandere raadsheer enkele ijzeren staven in de grond slaan. Hij bond weer een eind van het garen om de staven en stevende daarna de winkel van de olieverkopers binnen. De kooplieden keken heel verwonderd op, toen ze een vreemde man met garen in zijn hand de winkel zagen binnenkomen. Birbal deed ook hier alsof hij ijverig aan het meten was.

De kooplieden snapten er niet veel van en riepen: ‘Hee, wat is er met jou aan de hand, man, wat moet je met garen in onze winkel?’

‘Hier komt een nieuwe weg’, sprak Birbal ongeduldig, ‘de koning heeft het bevolen. Jullie winkel moet weg van hier, zorg dus ervoor dat je winkel van hier verdwijnt. Op deze plek zullen straks voertuigen rijden.’

Verschrikt riepen de kooplui uit: ‘Hemel, wat nu! Wij smeken u, heer, doe ons dat niet aan. Hoe kunnen wij nu zo'n grote winkel zomaar laten verdwijnen. Hoeveel geld wil de koning hebben om ergens anders een nieuwe weg aan te leggen?’ Birbal trok een beledigd gezicht en zei: ‘Waarom onze vorst vragen, vraag het míj, ik sta hier, is het niet?’

Toen de olieverkopers hem vroegen hoeveel geld hij wilde hebben, deed Birbal alsof hij heel diep moest nadenken. Hij wist dat olieverkopers veel geld verdienden. Na een poosje zei hij: ‘Goed, ik zal niet veel vragen. Geef mij slechts twintigduizend gulden, zodat ik ergens anders een weg kan maken voor de koning.’

‘Wat! Zoveel!’, riepen de verkopers verontwaardigd uit.

‘Ja, ik zal alles op schrift stellen. Maar als jullie het er niet mee eens zijn, ga dan uit de weg. Laat mij m'n werk doen en beginnen jullie je winkel af te breken’, zei Birbal schouderophalend. De winkel afbreken? Dat was natuurlijk weer niet de bedoeling en de kooplieden haastten zich te zeggen:

hai. Le le bis hajár aur tu log já hinyá se.'

Bis hajár sabhan Birbal ke deis aur u kágaj banái ke deis teliwálan ke.

Ab Birbal tis hajár lei ke, kamkartawan ke sanghe gail rájá lage. Koi duiye tin ghantá ná bital aur phin rájá ke mahal men ail. Rájá aur nauká kamkartawá agorat rahilen. Birbal rájá ke áge thará hoi ke bole: 'Le, rájá, tis hajár rupiyá, ná das, baki tis hajár rupiyá ham i dorwá ke bencli. Aur leo apan dorá, apan kamkartá phin le aur apan hathauri, sab le le.'

Rájá barká barká ankhi se táke aur bole: 'Báprebáp, albat Birbal tu karle kuch!'

Ab nauká kamkartawá se bole: 'Dekhale, dekh hamár Birbal, hamár puranká kamkartá ke ketná akkil hai aur ketná calánki hai. Aur tu, káhán din bhar bitái deile aur kuch ná bene paile. Kuch ná kar paile. Tor calánki, tor muri ná kamái paile, tu. Tu jawán hai, baki tor muri jawán ná hai. Toke hamme kám ná hai. Hamár Birbal burhawá hai, baki okar akkil jawán hai. Dekh u kaun cij kar ke ham ke lái ke deis aur tu....? Já hinya se, hamme tor khát kám ná hai!'

Tab rájá Birbal se bole: 'Birbal, tu jindagi bhar rahao hamre hinyá. Kuch sonc-phikir toke ná rahi. Ham toke sab kuch karwáb. Baki tu hamár lage ab kám kar, rahao hinyá.'

Tab rájá nauká kamkartawá ke khader dihis aur purankawá ke phir rakh leis. Ohi din se Birbal mahal men phin rahe lagal aur rájá kabhi ná phin bolis ki u ego nawá kamkartá mánge hai.

‘Nee, nee, heer, twintigduizend is goed, wat betekent twintigduizend gulden voor ons. Onze winkel is veel meer waard. Hier neemt u de twintigduizend gulden, maar ga dan snel ergens anders heen.’

Birbal kreeg zijn geld en gaf de olieverkopers in ruil daarvoor een schriftelijke verklaring. Hij liet de timmerlieden alle staven uit de grond trekken en heel tevreden met zichzelf liep hij op zijn gemak terug. Nog voor drie uren verstreken waren, bevond hij zich weer in het paleis. De koning en de jonge raadsheer zaten geduldig op hem te wachten.

De oude raadsheer ging pal voor de vorst staan en zei plechtig: ‘Majesteit, niet tien-, maar dertigduizend gulden heb ik voor uw klosje garen gekregen. Uw klosje garen, uw timmerlieden en uw hamers krijgt u bovendien allemaal terug.’

De koning zat hem stomverbaasd aan te kijken en sprak: ‘Geweldig, Birbal, ik heb het altijd al geweten: je bent de knapste raadsheer van het land!’

En tegen de beteuterd kijkende jongeman zei hij smalend: ‘Neem maar eens een voorbeeld aan mijn oude raadsheer! Kijk eens hoe scherpzinning hij is. En jij, ik begrijp niet wat je gisteren de hele dag hebt uitgevoerd. Je hebt niets kunnen doen; je verstand, je hersenen heb je niet eens aan het werk gezet. Je lichaam is wel jong, maar je hersenen zeker niet! Birbal mag wel oud zijn, maar zijn geest is nog jong! Kijk wat hij voor elkaar heeft gekregen. En jij...? Verdwijn van hier, ik heb geen werk voor jou!’

De arme jongeling liet beschaamd zijn hoofd hangen.

Tegen Birbal zei de koning: ‘Birbal, blijf jij nu bij mij in het paleis. Je hoeft je om niets te bekommeren; blijf alleen tot je dood mijn raadsheer.’

De koning stuurde de jonge raadsheer weg en nam Birbal weer in dienst. Van die dag af woonde de oude raadsheer weer in het paleis en de koning sprak met geen woord meer over een jonge raadsheer.